

Ministerie van Veiligheid en Justitie

Rapportage Vreemdelingenketen

Periode januari-december 2018

April 2019

Foto omslag: :

Inhoudsopgave

1	Inleiding 3
1.1	De organisaties die bijdragen aan de Vreemdelingenketen 3
1.2	Methodologie 5
2	Werk, studie en gezin 7
2.1	Hoe verloopt een reguliere aanvraag 7
2.2	Kerncijfers 8
2.2.1	Aanvragen en beslissingen 9
2.2.2	Visum kort verblijf 17
2.2.3	Wettelijke beslistermijnen reguliere procedures 17
2.2.4	Definitieve Regeling langdurig verblijvende kinderen 18
2.2.5	Discretionaire bevoegdheid 18
2.2.6	(Hoger) beroepen 19
3	Asiel 20
3.1	Hoe verloopt een asielaanvraag? 20
3.2	Kerncijfers 21
3.2.1	Aanvragen en beslissingen 21
3.2.2	(Hoger) beroepen 26
3.2.3	Doorlooptijden beroep per spoor 27
3.2.4	Opvang 28
3.2.5	Asielinstroom in de Europese Unie van januari tot en met november 2018 30
3.3	Incidentenoverzicht COA-locaties 32
4	Geweigerd aan de grens 36
4.1	Wat gebeurt er met toegangsgeweigerden? 36
4.2	Kerncijfers 38
5	Toezicht op legaal verblijf 40
5.1	Hoe verloopt het proces van toezicht tot vertrek? 40
5.2	Kerncijfers 41
5.2.1	Mobiel Toezicht Veiligheid KMar 41
5.2.2	Binnenlands vreemdelingentoezicht 42
5.2.3	Vreemdelingenbewaring 43
6	Vertrek 45
6.1	Vertrek in beeld 45
6.1.1	Ketenbreed vertrek 46
6.1.2	Vertrekcijfers DT&V 47
6.1.3	Zelfstandig aantoonbaar vertrek met behulp van IOM 48
6.1.4	Onderdak 49
6.2	Vreemdelingen in de Strafrechtketen (VRIS) 50
Bijlage 1	Afkortingenlijst 51

1 Inleiding

Voor u ligt de Rapportage Vreemdelingenketen (RVK) over de periode januari-december 2018. Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen de resultaten van de vreemdelingenketen in 2018 in vergelijking met dezelfde periode in het voorgaande jaar of jaren, aan de hand van de volgende vijf doelen van de vreemdelingenketen:

Werk, studie en gezin

Vreemdelingen die kort of lang naar Nederland willen komen of in Nederland willen blijven voor onder andere werk, studie of gezin zo snel mogelijk, goed geïnformeerd en zorgvuldig getoetst, laten weten of ze mogen komen, mogen blijven of Nederland moeten verlaten, waarbij fraude en misbruik wordt bestreden.

Asiel

Asielzoekers snel en zorgvuldig identificeren, opvangen, begeleiden en duidelijkheid geven over hun verblijf of laten terugkeren.

Toegang/grensbewaking

Personen Schengen-conform gecontroleerd de grens laten passeren of weigeren, en personen die geen toegang krijgen tot Nederland zorgvuldig en zo snel mogelijk gecontroleerd terug laten keren.

Toezicht

Gericht en zorgvuldig toezicht op legaal en illegaal verblijf om de niet-naleving van voorwaarden omtrent verblijf tegen te gaan en vreemdelingen die zonder rechtmatig verblijf worden aangetroffen zorgvuldig en zo snel mogelijk gecontroleerd terug te laten keren.

Terugkeer

Vreemdelingen die niet in Nederland mogen verblijven, laten we zo snel mogelijk en zo veel mogelijk zelfstandig op zorgvuldige wijze gecontroleerd vertrekken.

1.1 De organisaties die bijdragen aan de Vreemdelingenketen

De Rapportage Vreemdelingenketen beschrijft de resultaten die behaald zijn binnen de Vreemdelingenketen. Onderstaande organisaties dragen bij aan het behalen van de doelstellingen in de keten.

Immigratie- en Naturalisatiedienst

De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) is verantwoordelijk voor de uitvoering van het toelatingsbeleid in Nederland. Dat houdt in dat de IND alle aanvragen beoordeelt van vreemdelingen die in Nederland willen verblijven of Nederlander willen worden.

Centraal Orgaan opvang asielzoekers

Het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) is de organisatie die zorgt voor opvang en begeleiding van vreemdelingen. In opdracht van de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid biedt het COA mensen in een kwetsbare positie (tijdelijke) huisvesting en ondersteunt hen in de voorbereiding op hun toekomst, in Nederland of elders.

Dienst Terugkeer en Vertrek

De Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) zorgt voor de uitvoering van het terugkeerbeleid en de aanpak van illegaal verblijf in Nederland. Dit houdt in dat de DT&V verantwoordelijk is voor zelfstandig en/of gedwongen vertrek van vreemdelingen die niet in Nederland mogen blijven of geen toegang tot Nederland hebben gekregen. De DT&V richt zich vooral op de volgende vreemdelingen:

- vreemdelingen van wie de asielaanvraag is afgewezen door de IND;
- illegaal verblijvende vreemdelingen aan wie (vanuit het proces Toezicht) een toezichtsmaatregel is opgelegd;
- niet rechtmatig in Nederland verblijvende vreemdelingen in straf-detentie (VRIS);
- vreemdelingen die aan de DT&V het verzoek doen om namens hen bij hun autoriteiten te bemiddelen bij afgifte van een (vervangend) reisdocument.

Korps Nationale Politie

De Politie heeft op grond van de Vreemdelingenwet 2000 taken ten behoeve van de uitvoering van de vreemdelingenwet en van de Schengen-Grenscore. De uitvoering van de politieke vreemdelingentaak is binnen de regionale eenheden belegd bij de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM), ondergebracht bij de Dienst Regionale Recherche. Vanuit de basisteams wordt bijgedragen aan de uitvoering van deze taak. De politieke vreemdelingentaak betreft handhaving, toezicht en identificatie. Daarnaast houden de afdelingen AVIM zich ook bezig met de opsporing van migratiecriminaliteit en mensenhandel.

Zeehavenpolitie

Het uitvoeren van grenscontroles (inclusief het beoordelen van visumaanvragen) en het uitvoeren van grensbewaking is belegd bij de Zeehavenpolitie (ZHP), onderdeel van de eenheid Rotterdam. De Rotterdamse haven is een maritieme buitengrens van het Schengengebied. De ZHP is verantwoordelijk voor het controleren van mensen die deze grens overschrijden.

Dienst Justitiële Inrichtingen

De Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) zorgt namens de minister van Justitie en Veiligheid voor de tenuitvoerlegging van straffen en vrijheidsbenemende maatregelen, zoals de bewaring van vreemdelingen die Nederland moeten verlaten.

Raad voor de rechtspraak

De Raad voor de rechtspraak (Rvdr) vormt de schakel tussen de minister van Justitie en Veiligheid en de gerechten. De Raad heeft als opdracht te bevorderen dat de gerechten (de elf rechtbanken, de vier gerechtshoven, de Centrale Raad van Beroep en het College van Beroep voor het Bedrijfsleven) hun rechtsprekende taak goed kunnen vervullen. Deelname van de Rvdr aan de migratieketen (als lid van het Topberaad en agendalid van enkele deelberaden) is vooral gericht op de procesmatige en logistieke afstemming in de keten op de zogenoemde koppelvlakken. De Rvdr is, gezien zijn bijzondere staatsrechtelijke positie, een partner van de migratieketen.

Koninklijke Marechaussee

De Koninklijke Marechaussee (KMar) is een politieorganisatie met een militaire status die waakt over de veiligheid van de staat, in Nederland en ver daarbuiten. De KMar is als grensautoriteit verantwoordelijk voor de bewaking van de Nederlandse grenzen en fungeert als grenspolitie. Hiervoor is de KMar in Nederland (aan de binnen- en buitengrenzen) en aan de buitengrenzen van Europa actief. Relevante thema's zijn: grenstoezicht, gedwongen terugkeer, mobiel toezicht veiligheid en de aanpak van identiteitsfraude.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken is verantwoordelijk voor het Europees visumbeleid voor kort verblijf. De Nederlandse vertegenwoordigingen in het buitenland toetsen visumaanvragen ('kort verblijf', minder dan 90 dagen, zogenoemde Schengen-visa) en bepalen of de vreemdeling in aanmerking komt voor een visum.

Verder is het Ministerie van Buitenlandse Zaken betrokken bij het MVV-proces (machtiging tot voorlopig verblijf), de inburgeringstaak en de terugkeerproblematiek. Tot slot stelt het ministerie op verzoek van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (algemene, thematische en individuele) ambtsberichten op.

Raad van State

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State is de hoogste nationale algemene bestuursrechter in het vreemdelingenrecht. Deelname van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State aan de migratieketen (als lid van het Topberaad en agendalid van enkele deelberaden) is vooral gericht op de procesmatige en logistieke afstemming in de keten op de zogenaamde koppelvlakken. De Afdeling bestuursrechtspraak is, een partner van de migratieketen.

Internationale Organisatie voor Migratie

De Nederlandse overheid heeft een overeenkomst met de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) ter ondersteuning bij het zelfstandig vertrek van vreemdelingen uit Nederland. IOM heeft als intergouvernementele organisatie een onafhankelijke positie en is geen ketenpartner maar een partner die met de vreemdelingenketen samenwerkt. IOM richt zich op vreemdelingen die vrijwillig willen terugkeren naar het land van herkomst of die zich kunnen hervestigen in een derde land.

VluchtelingenWerk Nederland

VluchtelingenWerk Nederland (VWN) is een non-gouvernementele organisatie die de belangen van vluchtelingen en asielzoekers in Nederland behartigt.

De kerntaken van VWN zijn het bieden van persoonlijke steun op zowel juridisch als maatschappelijk terrein, beleidsbeïnvloeding, zoals het signaleren van knelpunten in de asielprocedure en het bevorderen van draagvlak voor asielzoekers en vluchtelingen in de samenleving.

1.2 Methodologie

Net als in de vorige edities van de RVK is in deze editie op tientallen afgerond. Omdat deze afronding standaard is, zijn ten behoeve van de leesbaarheid de termen 'circa' en 'ongeveer' bij de cijfers weggelaten. De aantallen van één tot vier worden wegens eventuele herleidbaarheid tot een persoon weergegeven als '<5' en de aantallen van vijf tot tien worden naar boven afgerond tot tien. De afronding op tientallen geldt overigens niet voor de Europese cijfers, omdat de leverancier van deze cijfers, Eurostat, afrondt op vijftallen.

Bij een afgeronde opsomming, bijvoorbeeld in een tabel, kan het voorkomen dat de (afgeronde) delen niet optellen tot de (afgeronde) som. De opsomming is in dat geval niet kloppend gemaakt om zo dicht mogelijk bij de niet-afgeronde aantallen te blijven. Om dezelfde reden zijn percentages berekend op basis van de desbetreffende niet-afgeronde aantallen.

Bij het opstellen van de RVK wordt gestreefd naar maximale vergelijkbaarheid, zowel tussen de RVK en andere rapportages als tussen de onderlinge edities van de RVK. Het komt echter voor dat een klein deel van de registraties van een bepaalde rapportageperiode pas na het verstrijken van die periode plaatsvindt. Hierdoor kunnen verschillen ontstaan tussen rapportages en/of edities. Waar relevant wordt de peildatum genoemd; voor de lezer is dan duidelijk dat het cijfer in kwestie de stand van zaken op een specifieke datum weergeeft. Als dit leidt tot opvallende veranderingen is dat opgemerkt in een voetnoot.

Veel van de onderliggende data is meer gedetailleerd te vinden als open data op [Open Data Migratieketen](#).

Tot slot moet de kanttekening worden geplaatst dat in de RVK hoofdzakelijk over aantallen procedures wordt gerapporteerd, maar dat de aantallen en eventuele verbanden tussen de aantallen binnen een proces en tussen de processen niet als cohort kunnen worden benaderd. Waar bijvoorbeeld wordt gerapporteerd over aantallen ingediende toelatingsaanvragen en aantallen afgehandelde toelatingsaanvragen, zal het niet altijd om dezelfde procedures gaan. Een aanvraag kan net voor het verstrijken van de rapportageperiode worden ingediend of de behandeling van een aanvraag kan langer duren dan de tijdsperiode van de rapportageperiode. Om die reden worden de aantallen aanvragen en de aantallen afgehandelde aanvragen binnen dezelfde periode niet rechtstreeks met elkaar in verband gebracht.

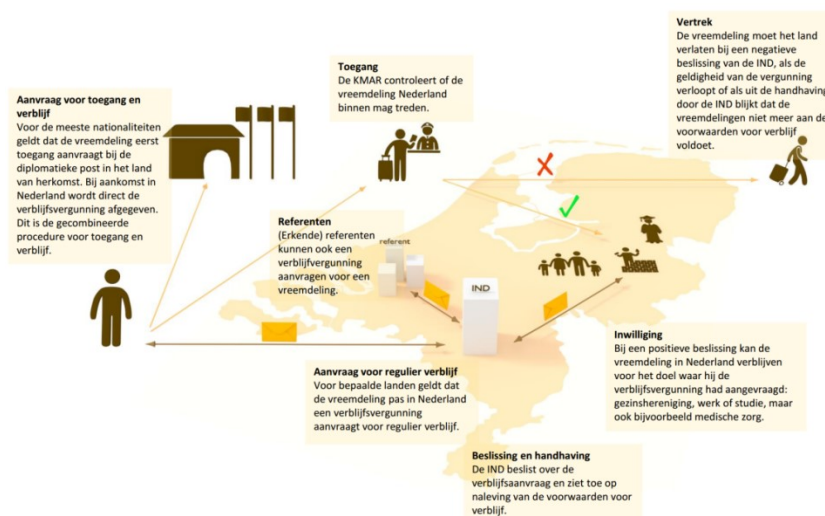
2 Werk, studie en gezin

2.1 Hoe verloopt een reguliere aanvraag

In het reguliere toelatingsbeleid zijn de verblijfsdoelen en toelatingsvoorwaarden vastgelegd. Zo is het voor vreemdelingen die voor bijvoorbeeld werk, studie of gezinsleven naar Nederland willen komen duidelijk aan welke voorwaarden ze moeten voldoen. De ambitie is om evenwicht te houden tussen enerzijds de draagkracht van de samenleving en anderzijds de snelle en eenvoudige toelating voor wie een bijdrage levert aan de (kennis-)economie, wetenschap en cultuur. Nederland wil aantrekkelijk zijn voor buitenlandse studenten, werknemers en ondernemingen. In het Nederlandse toelatingsbeleid wordt gestreefd naar de balans tussen aan de ene kant bescherming van de arbeidsmarkt, en aan de andere kant het blijven versterken van onze positie als internationaal concurrerende kenniseconomie. Vanuit dit uitgangspunt zijn er verschillende toelatingsregelingen voor kennis en talent, bijvoorbeeld de kennismigrantenregeling, het zoekjaar dat per 1 maart 2016 is versoepeld en de start-up-regeling.

Vreemdelingen die onder het reguliere toelatingsbeleid in Nederland willen verblijven, hebben een verblijfsvergunning regulier (VVR) nodig. Het merendeel van de vreemdelingen heeft eerst een machtiging tot voorlopig verblijf (MVV) nodig om Nederland in te reizen.¹ De aanvragen voor MVV en VVR zijn samengevoegd in de procedure voor Toegang en Verblijf (TEV). De referent start de TEV procedure via de referenten-procedure bij de IND. De vreemdeling start de TEV-procedure door het indienen van een MVV-aanvraag bij de diplomatieke post in het land van herkomst. Als de MVV wordt afgegeven, stelt de IND de vreemdeling na inreis in Nederland ambtshalve (zonder aanvraag) in het bezit van een VVR. Niet MVV-plichtige vreemdelingen kunnen Nederland zonder MVV inreizen en hier bij de IND een VVR aanvragen (dus zonder MVV) of de referent kan de aanvraag voor hen indienen voordat de vreemdelingen inreizen.

¹ De landen die zijn uitgezonderd van de MVV-plicht zijn de landen van de Europese Economische Ruimte, Australië, Canada, Japan, Monaco, Nieuw-Zeeland, de Verenigde Staten, Zuid-Korea en Zwitserland. Tevens bestaan er beleidsmatige uitzonderingen op de MVV-plicht.

Dit hoofdstuk behandelt ook het verblijf van vreemdelingen die een beroep kunnen doen op het vrij verkeer van personen. Dit zijn EU-burgers en eventueel derdelander gezinsleden van EU-burgers. Voor de derdelanders is een EU-document verplicht. Het is het bewijs van verblijfsrecht in Nederland. Voor EU-burgers is het niet verplicht.² Zij vragen het in de praktijk alleen aan als zij nog niet vrij zijn op de Nederlandse arbeidsmarkt (Dit geldt in deze rapportage nog voor de Kroaten. Vanaf 1-7-2018 zijn zij ook vrij op de arbeidsmarkt)). Zij kunnen er dan mee aantonen dat zij in Nederland mogen werken, mits hun werkgever beschikt over een tewerkstellingsvergunning (TWV) en verblijven. Op het EU-document staat dan een aantekening dat hun werkgever in het bezit moet zijn van een tewerkstellingsvergunning. In het geval andere EU-burgers een EU-document aanvragen, luidt de aantekening dat arbeid vrij is toegestaan en de werkgever niet hoeft te beschikken over een TWV.

Bij afwijzing van een reguliere aanvraag kan bezwaar worden aangetekend bij de Raad, en (hoger) beroep bij de rechtbank of de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

2.2 Kerncijfers³

Voor een aantal reguliere toelatingsregelingen moeten organisaties, bedrijven en instellingen worden erkend als referent. Er zijn vier categorieën van erkenning: 1) arbeid regulier en kennismigranten, 2) au pair en uitwisseling, 3) onderwijs en 4) wetenschappelijk onderzoek. Erkend referenten kunnen met een versnelde

² Cijfers van EU-burgers die in Nederland verblijven en die geen EU-document aanvragen, zijn in de Vreemdelingenketen in het toelatingsproces niet bekend en komen als zodanig niet terug in deze rapportage.

³ In deze paragraaf worden de ingediende en de afgehandelde aanvragen behandeld. De aantallen kunnen niet als cohort worden benaderd, omdat aanvragen niet per se in dezelfde rapportageperiode worden ingediend dan waarin ze worden afgehandeld. Zie ook paragraaf 1.2 van de inleiding.

toelatingsprocedure vreemdelingen naar Nederland laten komen. Erkend referenten worden opgenomen in een openbaar register. In 2018 zijn 1.390 aanvragen om erkenning als referent ingediend. In dezelfde periode zijn 1.290 erkend referentschapsprocedures afgerond. Daarvan werden er 1.100 ingewilligd en 90 afgewezen. Daarnaast zijn ook 90 aanvragen ingetrokken door de klant, buiten behandeling gesteld, of anderszins niet inhoudelijk afgedaan. Op 1 januari 2019 komt het totaal aantal erkende referenten daarmee op 6.960, een stijging van 14% ten opzichte van een jaar geleden.

In de cijfers over reguliere verblijfsprocedures wordt in de RVK onderscheid gemaakt tussen:

- TEV-procedures (MVV-plichtige vreemdelingen) en VVR (zonder MVV)-procedures;
- EU-document procedures (verblijf op grond van het vrij verkeer van personen).

TEV- en VVR (zonder MVV)-procedures

Voor de cijfermatige weergave van TEV en VVR procedures wordt gebruik gemaakt van de clusterindeling zoals die met de Wet Modern Migratiebeleid (MoMi) is geïntroduceerd. De clusters zijn:

1. Uitwisseling
2. Studie
3. Arbeid tijdelijk
4. Arbeid regulier
5. Kennis & talent
6. Familie & gezin
7. Humanitair tijdelijk
8. Humanitair niet-tijdelijk
9. Bijzonder verblijf

Een aantal verblijfsclusters bevat slechts een gering aantal verblijfsdoelen, waardoor het aantal procedures in zo'n cluster in de regel ook laag zal zijn. Bij kleine aantallen doen zich procentueel gezien eerder grote fluctuaties voor. In veel gevallen is de stijging of daling in absolute aantallen, ondanks een aanzienlijke procentuele stijging of daling, niet substantieel.

EU-documentprocedures

Daarnaast worden ook de cijfers getoond van procedures van vreemdelingen die een beroep doen op verblijf op grond van het vrij verkeer van personen (EU-documentprocedures). Deze worden onderverdeeld naar EU-burgers en derdelanders.

2.2.1 Aanvragen en beslissingen

Het totaal aantal aangevraagde reguliere verblijfsprocedures geeft aan hoeveel aanvragen per verblijfscluster worden ingediend. Het betreft hier de TEV en de VVR procedures opgeteld.

	2017	2018	% verschil
Uitwisseling	3.530	3.630	↑3 %
Studie	17.310	18.640	↑8 %
Arbeid tijdelijk	420	540	↑30%
Arbeid regulier	2.180	2.420	↑11%
Kennis & Talent	16.640	19.840	↑19%
Familie & Gezin	35.360	37.580	↑ 6%
Humanitair tijdelijk	580	700	↑21%
Humanitair niet-tijdelijk	590	440	↓26%
Bijzonder verblijf	60	60	↑ 2%
Totaal	76.670	83.850	↑9%

Tabel 2.1: Reguliere aanvragen: Totaal TEV en VVR instroom (bron: IND)

Reguliere toelatingsprocedures in Nederland worden in twee categorieën getoond:

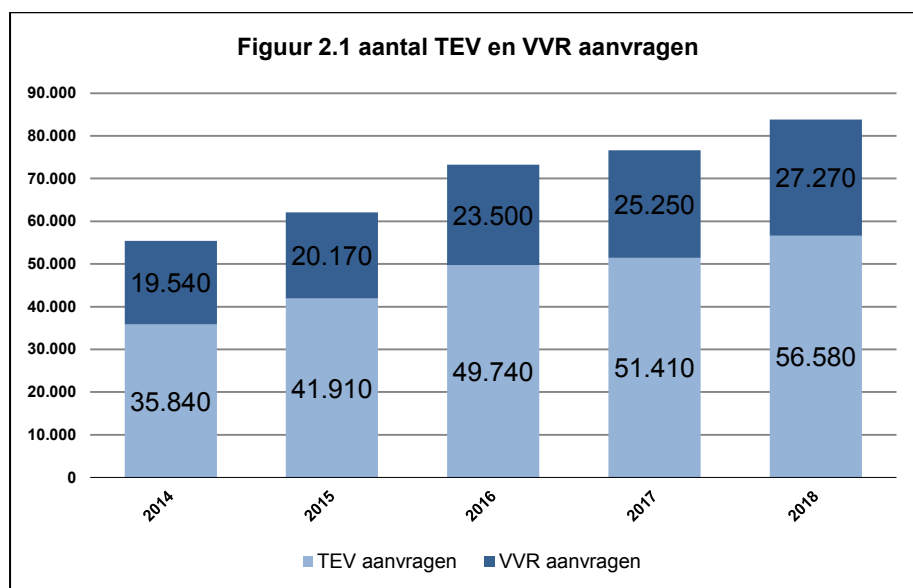
1. Het aantal TEV-procedures
2. Het aantal VVR-procedures

	Instroom	Afgehandeld
2017	51.410	54.560
2018	56.580	57.800
% verschil	↑10%	↑6%

Tabel 2.2: Instroom en afhandelingen TEV-procedures (bron: IND)

	Instroom	Afgehandeld
2017	25.250	25.080
2018	27.270	26.940
% verschil	↑8%	↑7%

Tabel 2.3: Instroom en afhandelingen VVR-procedures (bron: IND)

Figuur 2.1: Aantal TEV- en VVR procedures 2014-2018 (bron: IND)

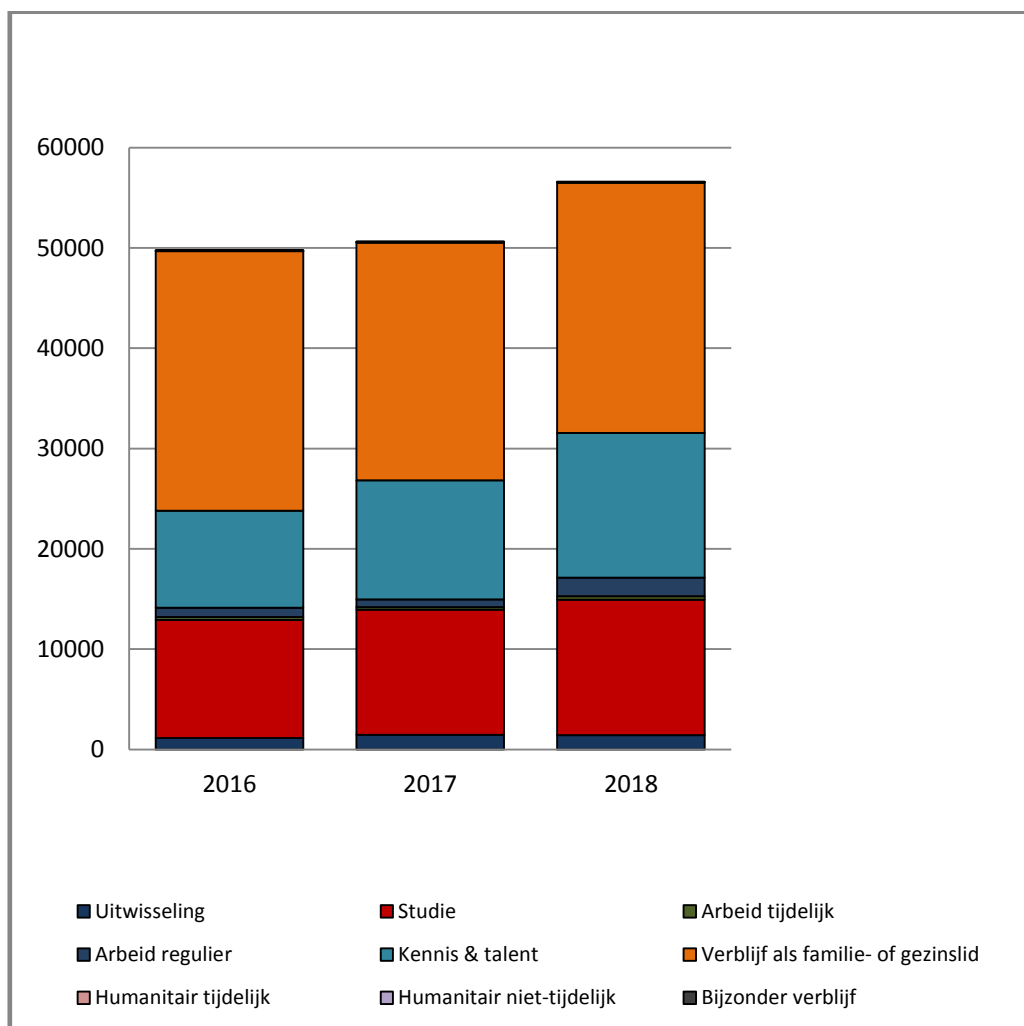
In figuur 2.1 worden per jaar de reguliere aanvragen sinds 2014 weergegeven, onderverdeeld in de procedures TEV en VVR. Het totaal aantal aanvragen voor een reguliere verblijfsvergunning toont vergeleken met het vorig jaar een stijging. Van 2017 naar 2018 gaat het om een stijging van 9%. De stijging komt voor rekening van zowel het aantal aanvragen dat in de TEV-procedure wordt gedaan (10%), als het aantal aanvragen voor een VVR (8%).

Hieronder worden van de twee categorieën de ontwikkeling van de instroom (aanvragen) getoond. Eerst de reguliere toelatingsprocedures (TEV en VVR (zonder MVV)) en daarna van de procedures EU-documenten.

TEV-procedures per verblijfscluster

De IND behandelt toelatingsaanvragen van MVV-plichtige vreemdelingen in de TEV-procedure (hierna genoemd: aanvragen).

Figuur 2.2 toont het aantal aanvragen voor de TEV in 2016, 2017 en 2018, uitgesplitst naar verblijfscluster.

Figuur 2.2: Aantal opgestarte TEV-procedures per verblijfscluster per jaar (Bron: IND)

In tabel 2.4 is het totaal aantal TEV-aanvragen in 2018 naar verblijfscluster uitgesplitst en per cluster afgezet tegen de vergelijkbare periode een jaar eerder.

	2017	2018	% verschil
Uitwisseling	1.470	1.430	↓2%
Studie	12.460	13.500	↑8%
Arbeid tijdelijk	250	330	↑33%
Arbeid regulier	1.610	1.860	↑16%
Kennis & Talent	11.850	14.430	↑22%
Familie & Gezin	23.720	24.970	↑5%
Humanitair tijdelijk	10	10	↓14%
Humanitair niet-tijdelijk	40	30	↓36%
Bijzonder verblijf	10	20	↑100%
Totaal	51.410	56.580	↑10%

Tabel 2.4: Aantal opgestarte TEV-aanvragen per verblijfscluster (Bron: IND)

	2017	2018	%verschil	Inwilligingspercentage 2018
Uitwisseling	1.450	1.510	↑4%	97%
Studie	12.530	1.3420	↑7%	97%
Arbeid tijdelijk	260	310	↑21%	80%
Arbeid regulier	1.580	1.840	↑16%	78%
Kennis & Talent	11.790	14.030	↑19%	98%
Familie & Gezin	26.880	26.630	↓1%	75%
Humanitair tijdelijk	10	<5	↓50%	33%
Humanitair niet-tijdelijk	40	30	↓28%	52%
Bijzonder verblijf	10	20	↑75%	95%
Totaal	54.560	57.800	↑6%	87%

Tabel 2.5 Aantal afgehandelde TEV-aanvragen en inwilligingspercentage per verblijfscluster (Bron: IND)

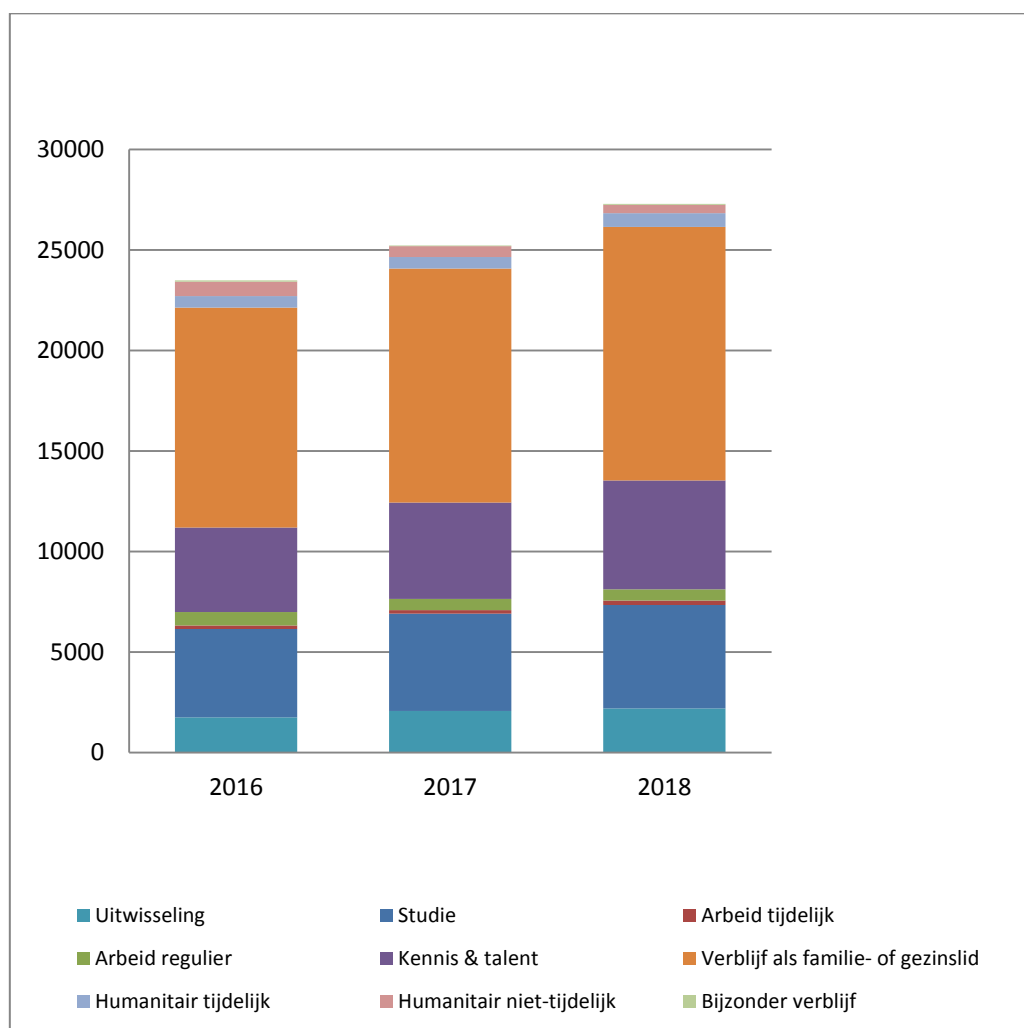
Uit tabel 2.5 blijkt dat het totaal aantal afgehandelde verblijfsaanvragen in de TEV-procedure in 2018 stijgt ten opzichte van 2017. Ook blijkt dat in de huidige rapportageperiode 87% van de afgehandelde aanvragen in de TEV werd ingewilligd.

Het inwilligingspercentage van de afgehandelde TEV-aanvragen stijgt naar 87%. Bij de clusters Uitwisseling, Studie en Kennis en Talent blijft het inwilligingspercentage onverminderd hoog. Ook bij de clusters Arbeid tijdelijk en Arbeid regulier is het percentage redelijk stabiel.

Bij de clusters Humanitair en Bijzonder Verblijf moet de kanttekening worden geplaatst dat de aantallen procedures in deze clusters laag zijn waardoor het percentage aanzienlijk kan wijzigen door enkele inwilligingen meer of minder.

VVR procedures per verblijfscluster

De IND behandelt toelatingsaanvragen van niet-MVV-plichtige vreemdelingen in de VVR-procedure (hierna genoemd: aanvragen).

Figuur 2.3: aantal ingediende aanvragen VVR per verblijfscluster en per jaar (Bron: IND)

Figuur 2.3 toont het aantal aanvragen voor de VVR in 2016, 2017 en 2018 uitgesplitst naar verblijfscluster. De onderliggende aantallen en de verschillen tussen 2017 en 2018 zijn verder uitgewerkt in tabel 2.6.

	2017	2018	% verschil
Uitwisseling	2.070	2.200	↑6 %
Studie	4.850	5.150	↑6 %
Arbeid tijdelijk	160	210	↑25%
Arbeid regulier	570	570	↓ 1%
Kennis & Talent	4.790	5.410	↑13%
Familie & Gezin	11.640	12.610	↑8%
Humanitair tijdelijk	570	690	↑21%
Humanitair niet-tijdelijk	550	410	↓25%
Bijzonder verblijf	50	40	↓22%
Totaal	25.250	27.270	↑8%

Tabel 2.6: Aantal ingediende VVR aanvragen per verblijfscluster (Bron: IND)

Tabel 2.6 laat zien dat de stijging van het aantal ingediende aanvragen VVR als geheel 8% bedraagt naar een totaal van 27.270. De stijging is in absolute aantallen voornamelijk het gevolg van een stijgend aantal aanvragen voor Studie, Kennis & Talent en Familie & Gezin.

Van de verblijfsclusters die afnemen, is dat met name het geval bij Humanitair niet-tijdelijk.

Afgehandelde aanvragen VVR (zonder MVV)	2017	2018	%verschil	Inwilligingspercentage 2018
Uitwisseling	1.890	2.070	↑9%	90%
Studie	4.790	5.250	↑10%	98%
Arbeid tijdelijk	170	190	↑7%	85%
Arbeid regulier	580	560	↓3%	72%
Kennis & Talent	4.770	5.320	↑11%	84%
Familie & Gezin	11.720	12.420	↑6%	89%
Humanitair tijdelijk	540	690	↑27%	76%
Humanitair niet-tijdelijk	570	410	↓27%	27%
Bijzonder verblijf	40	40	↓20%	66%
Totaal	25.080	26.940	↑7%	88%

Tabel 2.7: Aantal afgehandelde aanvragen VVR en inwilligingspercentage per verblijfscluster (Bron: IND)

Uit tabel 2.7 blijkt dat het totaal aantal afgehandelde aanvragen VVR in 2018 met 7% is toegenomen. Ook blijkt dat in de huidige rapportageperiode 88% van het totaal aantal afgehandelde VVR aanvragen werd ingewilligd.

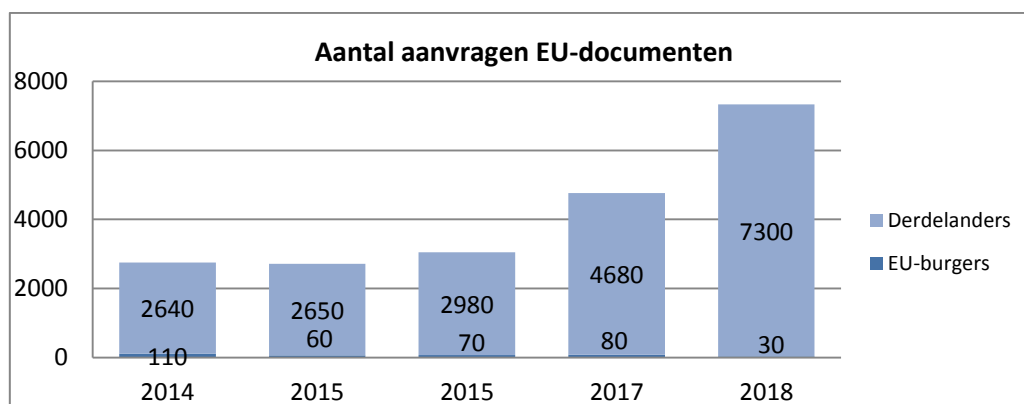
Aanvragen voor EU-documenten

	Instroom	Afgehandeld
2017	4.760	3.850
2018	7.330	5.750
% verschil	↑54%	↑49%

Tabel 2.8: Instroom en afhandelingsaanvragen EU-documenten (bron: IND)

EU-documentprocedures per verblijfscluster

EU-burgers die nog niet vrij zijn op de Nederlandse arbeidsmarkt (EU-document niet verplicht) kunnen een EU-document aanvragen. Derdelander gezinsleden van EU-burgers (EU-document verplicht) moeten een EU-document aanvragen. Het is geen toelatingsaanvraag maar een aanvraag om een bewijs van het verblijfsrecht op grond van het vrij verkeer van personen. Uit het document blijkt onder welke voorwaarden in Nederland mag worden gewerkt (toegang tot de arbeidsmarkt). De cijfers over de EU-documenten geven geen inzicht in het totaal aantal EU-burgers dat in Nederland verblijft omdat de aanvraag voor een EU-document voor hen vrijwillig is.⁴

Figuur 2.4: Aantal ingediende aanvragen EU-document naar nationaliteitsgroep en per jaar (Bron: IND).

In figuur 2.4 is onderscheid gemaakt tussen de beide nationaliteitsgroepen die een EU-document kunnen aanvragen. Het aantal EU-burgers dat een EU-document aanvraagt is vanaf 2014 laag.

	2017	2018	% verschil
EU-burgers	80	30	↓67%
Derdelanders	4.680	7.300	↑56%
Totaal	4.760	7.330	↑54%

Tabel 2.9: Aantal ingediende aanvragen voor EU-document naar nationaliteitsgroep⁵ (Bron: IND)

⁴ Statistieken over EU-burgers die zich hebben laten inschrijven in de BRP in Nederland zijn beschikbaar bij het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)

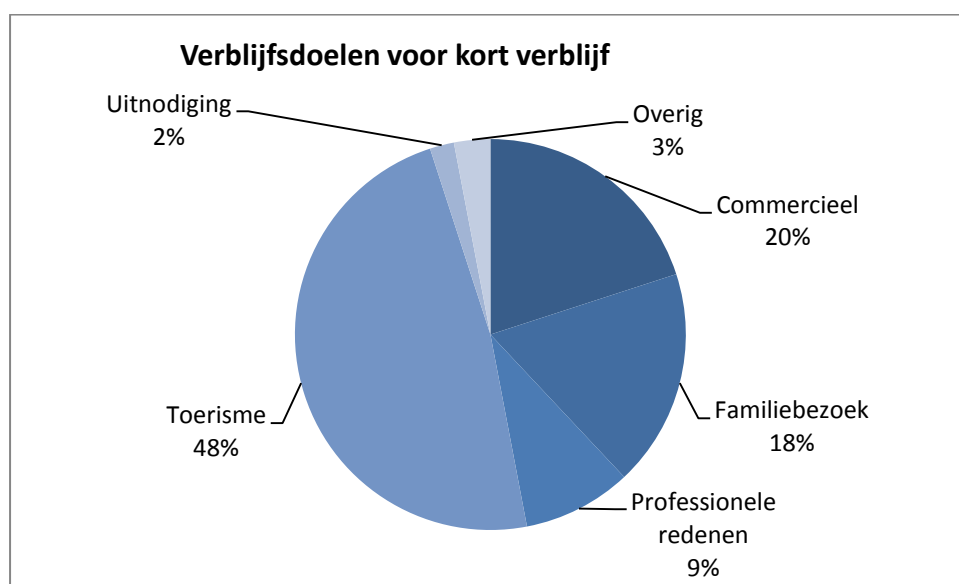
⁵ Vanaf tweede helft 2017 derdelanders inclusief aanvragen verzorgende ouder bij kind, op grond van Chavez-Vilchez arrest.

Tabel 2.9 maakt verder duidelijk dat het aantal aanvragen van derdelanders voor het EU-document stijgt. In 2018 was het inwilligingspercentage bij derdelanders 82%. Bij EU-burgers was dit 70%.

2.2.2 Visum kort verblijf

In 2018 heeft het Ministerie van Buitenlandse Zaken ongeveer 680.000 visum kort verblijf aanvragen behandeld. Ten opzichte van 2017 betreft dit een stijging van 9%.

Qua aantallen aanvragen visum kort verblijf in 2018 vormt de groep aanvragers met de Indiase nationaliteit de grootste groep. Op nummer 2 staat de groep aanvragers met de Chinese nationaliteit, gevolgd door de groepen aanvragers met de Turkse nationaliteit, de Filipijnse nationaliteit en de Russische nationaliteit. De grootste stijger in 2018 ten opzichte van 2017 op het gebied van aanvragen visum kort verblijf betreft – procentueel gezien – mensen met de Chinese nationaliteit.

Figuur 2.5: Ingediende aanvragen visum kort verblijf per verblijfsdoel 2018 (Bron: Buza).

2.2.3 Wettelijke beslistermijnen reguliere procedures

	2017	2018
TEV	85%	93%
VVR (zonder MVV)	94%	94%
EU-documenten	91%	85%

Tabel 2.10: Percentages binnen wettelijke termijn beslist (Bron: IND)

In 2018 is 93 procent van de TEV-aanvragen, 94 procent van de VVR (zonder MVV) aanvragen en 85 procent van de EU-document aanvragen binnen de wettelijke termijn beslist.

Bij de afhandeling van TEV aanvragen is in 2018 het percentage aanvragen dat binnen de wettelijke termijn is beslist gestegen. Sommige aanvragen vergen meer tijd (en onderzoek) dan de wettelijke termijn om tot een zorgvuldige beslissing te kunnen komen.

2.2.4 Definitieve Regeling langdurig verblijvende kinderen

De regeling langdurig verblijvende kinderen is op 1 februari 2013 in werking getreden. De regeling bestond uit een overgangsregeling ("het kinderpardon"), die tot 1 mei 2013 liep, en een definitieve, doorlopende regeling. In deze paragraaf wordt gerapporteerd over de definitieve regeling.

	Aanvragen	Afgehandeld	Ingewilligd VVR in eerste aanleg en bezwaar	Afgewezen
2013 vanaf 1 feb	880	640	30	570
2014	470	540	40	520
2015	440	510	30	450
2016	270	270	<5	260
2017	100	140	10	110
2018	90	100	10	70
Totaal	2.240	2.210	130	1.970

Tabel 2.11 Instroom en uitstroom aanvragen voor de Regeling langdurig verblijvende kinderen⁶ (bron: IND)

2.2.5 Discretionaire bevoegdheid

De discretionaire bevoegdheid is de bevoegdheid van de Staatssecretaris om een verblijfsvergunning te verlenen wanneer een vreemdeling geen verblijfsvergunning kan krijgen op grond van een bestaand beleidskader. Veelal gaat het om specifieke, persoonlijke omstandigheden die het wenselijk maken dat de vreemdeling een verblijfsvergunning krijgt.

⁶ De aantallen in de tabel betreffen zowel hoofdpersonen als de gezinsleden en maken onderdeel uit van de aantallen VVR die in paragraaf 2.2.1 zijn toegelicht.

Verleende vergunningen	
2017	120
2018	90
%verschil	↓27%

Tabel 2.12 aantal verleende vergunningen op basis van discretionaire bevoegdheid (bron: IND)

2.2.6 (Hoger) beroepen

De Vreemdelingenkamers doen de beroepen af die worden ingediend naar aanleiding van een beslissing in een reguliere procedure. De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State doet dit voor de ingediende hoger beroepen.

Tabel 2.13 geeft de aantallen weer van de binnengekomen en afgehandelde (hoger) beroepszaken inclusief voorlopige voorzieningen.

	Beroep		Hoger beroep	
	Instroom	Afgehandeld	Instroom	Afgehandeld
2017	9.820	9.260	1.490	1.440
2018	10.960	10.740	1.570	1.320
% verschil	↑12%	↑16%	↑6%	↓8%

Tabel 2.13 In- en uitstroom (hoger) beroepszaken (inclusief voorlopige voorzieningen) (bron: RvdR/RvS)

Het aantal ingediende beroepen in de reguliere toelatingsprocedure is in 2018 hoger in aantal dan in 2017. Op peildatum 31 december 2018 bedroeg de gemiddelde doorlooptijd in beroepszaken over 2018 23 weken. Een jaar eerder was dit nog 21 weken.

Het aantal ingediende hoger beroepszaken is, in lijn met de ontwikkeling bij beroep, ook gestegen ten opzichte van vorig jaar. De gemiddelde doorlooptijd van hoger beroepszaken was op peildatum 31 december 2018, 20 weken. Het jaar daarvoor was dit nog 17 weken. De werkvoorraad is opgelopen.

3 Asiel

3.1 Hoe verloopt een asielaanvraag?

Een vreemdeling die in Nederland bescherming wil vragen omdat hij in zijn eigen land gevaar loopt, kan een asielaanvraag indienen bij de IND. De IND behandelt de asielaanvragen in eerste instantie in de algemene asielprocedure (AA) van acht dagen. Als meer tijd nodig blijkt, wordt de aanvraag verder behandeld in de verlengde asielprocedure (VA). Gedurende de asielprocedure verzorgt het COA de opvang van de vreemdeling. Als de IND de aanvraag inwilligt, ontvangt een vreemdeling een verblijfsvergunning asiel. Hij of zij verruilt de opvang dan voor een huis dat één van de Nederlandse gemeenten aan hem toewijst. Op het moment dat een vreemdeling een afwijzing ontvangt op zijn aanvraag, wordt het dossier overgedragen aan de DT&V die start met een terugkeertraject. Met de onherroepelijke afwijzing vervalt het recht op opvang.

Sinds 1 maart 2016 geldt er een sporenbeleid, waarbij voor specifieke groepen asielzoekers aparte procedures (sporen) worden toegepast. Het sporenbeleid bestaat uit vijf sporen, te weten een spoor voor Dublinclaimanten (spoor 1), voor asielzoekers afkomstig uit een veilig land van herkomst of die reeds elders in de EU bescherming hebben (spoor 2), evident kansrijke asielaanvragen (spoor 3), de 8-daagse AA procedure (spoor 4) en de mogelijk inwilligbare zaken waar nog extra onderzoek naar identiteit/nationaliteit nodig is (spoor 5).

Wanneer de IND de aanvraag afwijst kan de vreemdeling hiertegen beroep aantekenen bij de rechtbank en eventueel vervolgens hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Een vreemdeling kan na afwijzing van zijn asielaanvraag redenen hebben om een nieuwe aanvraag in te dienen. Nadat de vreemdeling de IND hier schriftelijk van in kennis heeft gesteld, kan hij een tweede of volgende asielaanvraag indienen.

3.2 Kerncijfers

3.2.1 Aanvragen en beslissingen

De asielinstroom in Nederland bestaat uit het aantal ingediende asielaanvragen. Dit betreft zowel eerste aanvragen (inclusief geboorten) als tweede en volgende aanvragen. Ook nareizende gezinsleden van houders van een zelfstandige asielvergunning worden als asielinstroom meegeteld. Ook zij leggen beslag op de opvangcapaciteit van het COA.

Daarnaast zijn asielzoekers die in het kader van de EU-herplaatsingsafspraken vanuit Griekenland en Italië naar Nederland zijn overgebracht weergegeven (Herplaatsing).

Tenslotte zijn ook de vluchtelingen die in het kader van UNHCR-hervestigingsmissies naar Nederland zijn overgebracht in het overzicht opgenomen (Hervestiging).

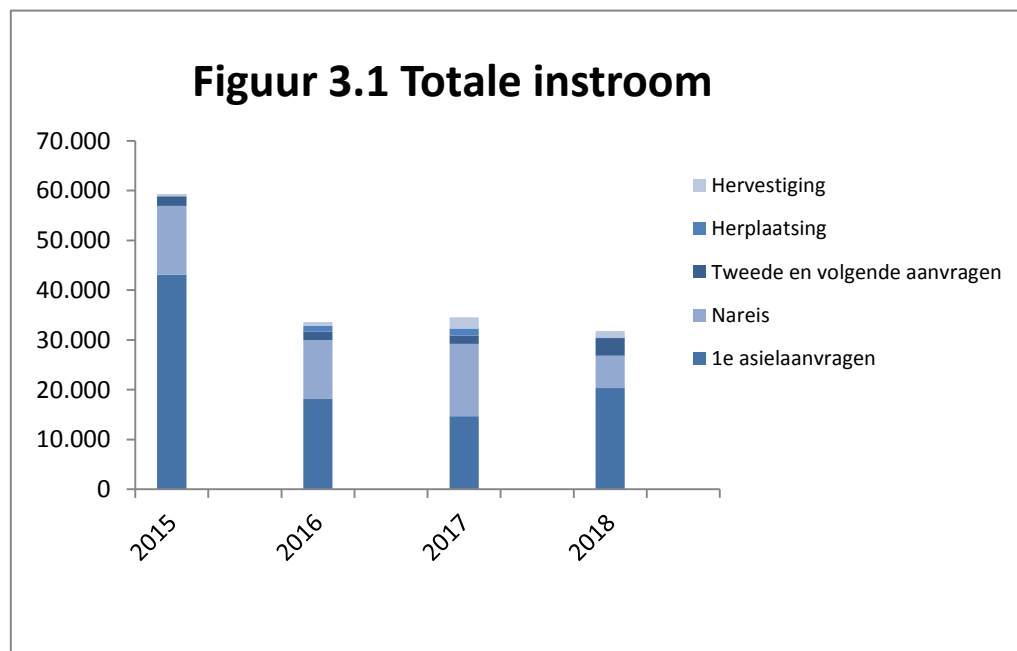
In 2018 daalde de totale instroom (eerste aanvragen, tweede- en volgende aanvragen en nareizigers licht. Wanneer de herplaatsing en hervestiging worden meegeteld, daalt de instroom naar 31.790, ten opzichte van 35.030 in het jaar 2017. Het aantal nareizigers daalde van 14.490 in 2017 naar 6.460 in 2018. De daling in het aantal nareizigers vindt zijn oorsprong in het lagere aantal inwilligingen van eerste aanvragen in voorgaande periode.

Het aantal tweede en volgende aanvragen neemt toe. Het aantal stijgt met 68% ten opzichte van vorig jaar. Zie tabel 3.1 en figuur 3.1.

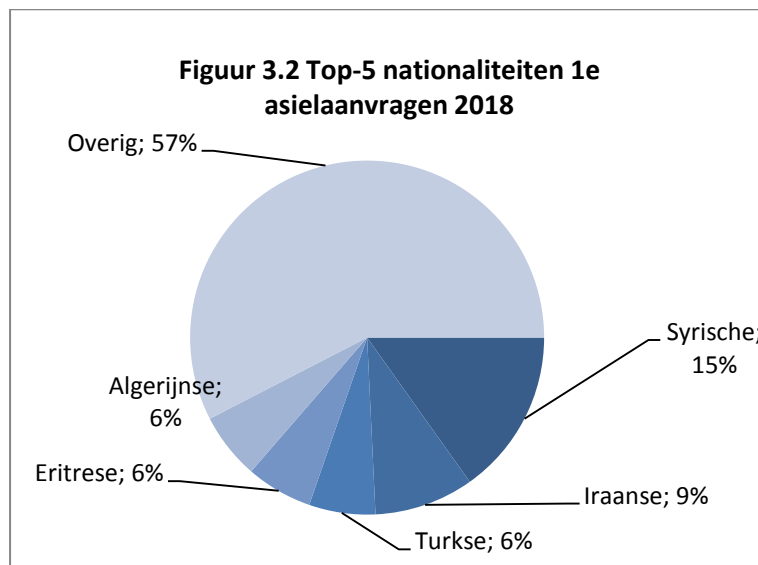
In 2018 zijn 160 personen vanuit Griekenland en Italië naar Nederland herplaatst en zijn 1.250 personen hervestigd.
Het inwilligingspercentage bij eerste aanvragen ligt in 2018 op 21%.

	Totaal	Eerste aanvragen	Tweede en volgende aanvragen	Nareizigers	Herplaatsing	Hervestiging
2017	35.030	14.720	2.120	14.490	1.430	2.270
2018	31.790	20.350	3.560	6.460	160	1.250
% verschil	↓9%	↑38%	↑68%	↓55%	↓89%	↓45%

Tabel 3.1 Asielinstroom totaal en uitgesplitst naar type aanvraag.. Nareizigers, herplaatste asielzoekers en hervestigde vluchtelingen tellen mee als asielinstroom op het moment van aankomst in Nederland.
(bron: IND)

Figuur 3.1 Totale asielinstroom per jaar (bron: IND)

Figuur 3.2 Top-5 nationaliteiten eerste asielaanvragen 2018 (bron: IND)

In 2018 werden de meeste eerste asielaanvragen door Syriërs ingediend. Op de tweede plaats volgden de Iraniërs en op de derde plaats de Turken, Eritreeërs en Algerijnen. (zie figuur 3.2)

MVV Nareis

De asielvergunninghouder kan ten behoeve van een of meerdere kerngezinsleden een MVV-nareisaanvraag doen, of het gezinslid kan dit doen bij een ambassade in het land van herkomst. Nadat de MVV-nareisaanvraag is ingewilligd, kan het gezinslid Nederland inreizen. Sinds 1 januari 2014 krijgen nareizigers de afgeleide asielvergunning (na een inwilliging op de MVV-nareisaanvraag) ambtshalve verleend.

In 2018 voldeed 52% van de afgehandelde MVV-nareisaanvragen in eerste aanleg aan de voorwaarden en werd ingewilligd. Nadat de MVV is ingewilligd heeft het gezinslid 90 dagen de tijd om de MVV op de diplomatieke post op te halen en daarna 90 dagen de tijd om Nederland in te reizen. Het totaal aantal inwilligingen (voor de volledigheid inclusief het aantal MVV's dat na een gegrond bezwaar is verleend) geeft daarmee een indicatie van het aantal gezinsleden van asielvergunninghouders dat naar Nederland komt. Tabel 3.2 laat zien dat het totaal aantal inwilligingen in 2018 met 51% daalde ten opzichte van 2017. De IND heeft in de verslagperiode in 55% van de MVV-nareisaanvragen in eerste aanleg binnen de wettelijke termijn beslist. In 2017 was dit percentage 14%.

	Aantal ingediende aanvragen MVV nareis	Aantal ingewilligde aanvragen MVV-nareis, eerste aanleg + bezwaar	Inwilligingspercentage eerste aanleg
2017	7.590	12.320	55%
2018	6.580	6.050	52%
% verschil	↓13%	↓51%	↓5%

Tabel 3.2: Aantal aanvragen MVV nareis en ingewilligde MVV-nareisaanvragen (eerste aanleg en bezwaar) (Bron: IND)

Hervestiging

Bij hervestiging gaat het om door de UNHCR voorgedragen personen die van buiten de EU naar Nederland worden overgebracht, ten aanzien van wie voorafgaand aan het vertrek naar Nederland door de IND is beoordeeld dat zij in aanmerking komen voor internationale bescherming, en op grond waarvan hen direct na inreis een asielvergunning wordt verleend (brief Meerjarig beleidskader hervestiging 2016-2019, 30 november 2015, TK 2015-2016, 19 637, nr. 2087).

Nederland heeft in 2018 missies uitgevoerd in het kader hervestiging en als gevolg van de afspraken tussen de EU en Turkije. Er zijn 7 hervestigingsmissies gestuurd naar de landen Jordanië (2), Niger, Egypte, Libanon, Oeganda en Malta. In Turkije hebben 4 hervestigingsmissies plaatsgevonden. Daarnaast zijn 3 relocatiemissies in Italië uitgevoerd, de laatste binnen deze Europese regeling. In totaal waren er derhalve 14 missies in 2018.

In Jordanië, Libanon en Turkije zijn uitsluitend Syriërs hervestigd; in Niger alleen Eritreeërs, op Malta alleen Soedanezen en in Oeganda hoofdzakelijk Congolezen uit de DRC. In Egypte zijn voornamelijk Soedanezen, Zuid-Soedanezen en Somaliërs geaccepteerd. Bij herplaatsing uit Italië gaat het om Eritreeërs.

	Hervestiging	Hervestiging Turkije 1:1	Herplaatsing
2017	150	2.130	1.430
2018	530	730	160

Tabel 3.3 Aantal hervestigde vluchtelingen en herplaatste asielzoekers. (bron: IND)

Beslissingen

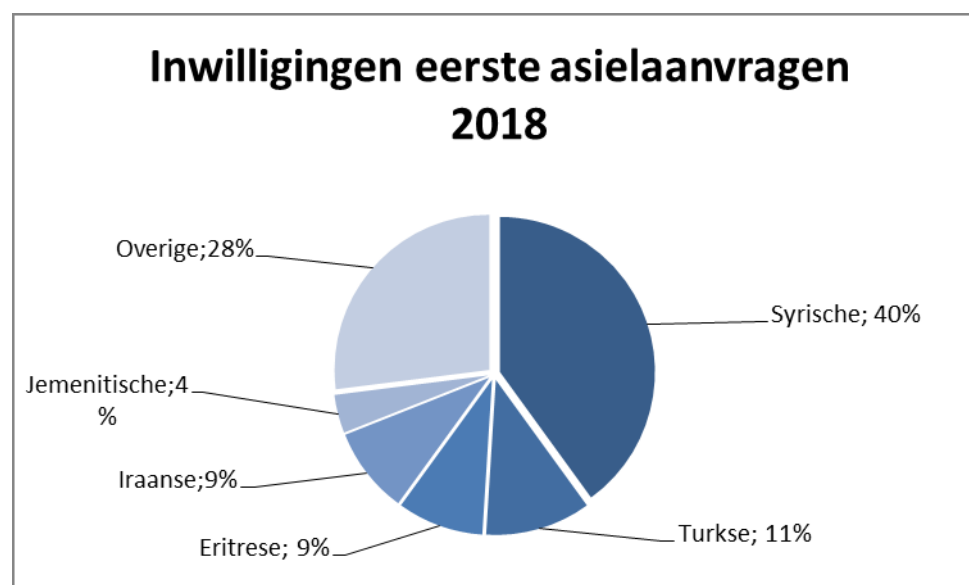
In tabel 3.4 wordt het aantal afgehandelde eerste aanvragen getoond, uitgesplitst in het aantal inwillingen, afwijzingen en het aantal overige afdoeningen.

	Inwilliging	Afwijzing	Overig	Totaal beslissingen	Inwilligings-percentage
2017	6.000	12.560	650	19.220	31%
2018	3.170	11.090	710	14.970	21%

Tabel 3.4 Het aantal afgehandelde eerste aanvragen, uitgesplitst naar afdoening (bron: KMI+)

	Totaal verleende asielvergunningen	Vanuit eerste asiel-aanvragen	Vanuit herhaalde asiel-aanvragen	Vanuit herplaatsing	Vanuit her-vestiging	Vanuit zij-instroom	Ingereisde nareizigers
2017	25.920	6.000	450	1.420	2.270	1.300	14.490
2018	12.570	3.170	360	140	1.230	1.200	6.460

Tabel 3.5 Het aantal verleende asielvergunningen (bron: KMI+)

Figuur 3.3 Top-5 nationaliteiten inwillingen eerste asielaanvragen 2018 (bron: IND)

Doorlooptijden

De doorlooptijd van een asielaanvraag is de periode tussen de aanmelding van een asielzoeker bij de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM) oftewel de juridische startdatum en het eerste besluit van de IND op het asielverzoek. Deze periode komt overeen met de definitie van de wettelijke beslistermijn van een asielaanvraag⁷. In tabel 3.6 wordt voor de verschillende afhandelingssporen van asielaanvragen de verschillende gemiddelde doorlooptijden weergegeven zoals deze gelden voor de in de rapportage periode afgehandelde asielaanvragen. Tevens is in deze tabel aangegeven welk percentage binnen de wettelijke beslistermijn van 6 maanden is afgehandeld⁸. In sommige gevallen kan de wettelijke beslistermijn van 6 maanden worden verlengd met 9 maanden.

	Spoor	Gemiddelde doorlooptijd van de uitstroom (in weken)	Percentage beslist binnen wettelijke beslistermijn
2018	Spoor 1	14	*Zie voetnoot
2018	Spoor 2	3	99%
2018	Spoor 4 AA	16	92%
2018	Spoor 4 VA	46	38%

Tabel 3.6 gemiddelde doorlooptijd van eerste asielaanvragen per spoor in 2018.

3.2.2 (Hoger) beroepen

De Vreemdelingenkamers behandelen de ingediende beroepen en de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State de hoger beroepen. Tabel 3.5 geeft de aantallen weer van de binnengekomen en afgehandelde (hoger) beroepszaken inclusief voorlopige voorzieningen.

⁷ De wettelijke einddatum wordt bepaald aan de hand van de "standaard" wettelijke termijn plus (eventueel) termijnopschortende factoren. Een aanvraag kan dus een doorlooptijd hebben van meer dan 6 maanden en toch nog binnen de termijn zijn afgehandeld.

⁸ *Voor Dublin zaken geldt geen wettelijke beslistermijn. Het betreft uiteindelijk asielaanvragen die buiten behandeling worden gesteld.

Beroep				Hoger beroep	
		Instroom	Afgehandeld	Instroom	Afgehandeld
2017	Totaal	16.450	15.780	5.670	5.520
	AA	5.450	5.340	3.830	3.880
	VA	4.520	3.990	1.840	1.650
	Dublin	6.480	6.460	*	*
2018	Totaal	15.870	15.810	5.740	5727
	AA	6.380	6.240	4.150	4.050
	VA	2.360	3.020	1.590	1.680
	Dublin	7.140	6.550	*	*
% verschil		3↓%	↑0%	↑1%	↑4%

Tabel 3.7 In- en uitstroom (hoger) beroepszaken (inclusief voorlopige voorzieningen)(bron: Rvdr/RvS)

* De Dublin-zaken in hoger beroep worden niet apart weergegeven maar maken onderdeel uit van de VA- en AA-zaken in hoger beroep.

Het aantal ingediende beroepen is in 2018 met 3% gedaald. Het aantal afgehandelde beroepen bleef vrijwel gelijk. De daling in de instroom is te verklaren door het lagere aantal VA beroepen. De aantallen AA en Dublin beroepen stegen daarentegen. In 2018 bedroeg de gerealiseerde gemiddelde doorlooptijd in beroep voor AA zaken 6 weken, voor Dublin 4 weken en voor VA-zaken 24 weken. In het jaar daarvoor was dit respectievelijk 5, 4 en 16 weken.

Het aantal ingediende hoger beroepszaken is in 2018 vrijwel gelijk aan het aanbod in 2017. Het aantal afgehandelde hoger beroepen steeg met 4%.

Voor de hoger beroepszaken gold over 2018 een gemiddelde doorlooptijd van 6 weken voor AA-zaken en 11 weken voor VA-zaken. In het jaar daarvoor was dit voor AA-zaken 5 weken en voor VA-zaken 7 weken.

3.2.3 Doorlooptijden beroep per spoor

Zoals onder 3.1 beschreven geldt sinds 1 maart 2016 een sporenbeleid, waarbij voor specifieke groepen asielzoekers aparte procedures (sporen) worden toegepast. De opgenomen doorlooptijden voor de rechtbanken naar sporen zijn gebaseerd op gegevens van de IND aangezien de Rechtspraak geen registratie van doorlooptijden naar sporen kent⁹. De werkwijze van berekenen zal nog worden aangescherpt, maar deze gemiddelde doorlooptijden geven een goed eerste beeld.

Gemiddelde doorlooptijd beroep	
Spoor 1 beroep Dublin	4 weken
Spoor 2 beroep EU bescherming/ veilig land van herkomst	6 weken
Spoor 4 AA beroep	9 weken
Spoor 4 VA beroep	31 weken ¹⁰

Tabel 3.8 Gemiddelde doorlooptijd in beroepszaken per spoor in 2018 (bron KMI+)

⁹ De rechtspraak en de IND kunnen geen oordeel geven over de juistheid van deze gegevens.

¹⁰ In de berekening van deze doorlooptijden zijn de Vovo's en "Beroep niet tijdig beslist" niet meegenomen.

De doorlooptijden per spoor voor de hoger beroepszaken zijn nog in ontwikkeling.

3.2.4 Opvang

Gedurende de behandeling van de asielaanvraag heeft de asielzoeker recht op opvang. Het COA verzorgt deze opvang. (Voor amv's betreft dit in voorkomende gevallen de voogdijinstelling Nidos.) De duur van de opvang, en daarmee ook de bezetting, is gekoppeld aan de duur van de behandeling van de asielaanvraag en de benodigde tijd om een vergunninghouder naar een gemeente uit te plaatsen, dan wel de benodigde tijd om iemand te laten vertrekken uit Nederland.

De instroom in de opvang wijkt af van de instroom IND, dit wordt veroorzaakt doordat niet iedereen die bij de IND instroomt opvang behoeft, en doordat bijvoorbeeld kinderen geboren worden in de opvang die niet als instroom IND tellen.

De instroom in de COA-opvang is in de verslagperiode gedaald in vergelijking met het vorig jaar. De bezetting is op 31 december 2018 22.500. Dit is 8% hoger dan op 31 december 2017.

De verdeling van de bezetting naar verblijfsduur is procentueel veranderd ten opzichte van vorig jaar (zie tabel 3.10). Van personen die op 31 december 2018 in de opvang zaten, zat 76% er korter dan een jaar. Een jaar eerder was dit nog 67%.

	Ontvangen in opvang	Uitgestroomd uit opvang	Bezetting opvang	Waarvan AMV's
2017	39.190	46.090	20.960	590
2018	36.600	35.070	22.500	710
% verschil	↓7%	↓ 24%	↑8%	↑22%

Tabel 3.9 Instroom, uitstroom en bezetting van de centrale opvang, inclusief gezinslocaties en vrijheidsbeperkende locaties (bron: COA; peildatum 31 december 2018 en 2019)

Verblijfsduur	< 1 jaar	1-2 jaar	2-3 jaar	3-4 jaar	4-5 jaar	> 5 jaar
2017	13.990	2.690	2.620	480	240	940
2017	67%	13%	13%	2%	1%	4%
2018	16.590	2.180	810	1.090	310	820
2018	76%	10%	4%	5%	1%	4%

Tabel 3.10 Aantallen en percentage personen in de centrale opvang (inclusief gezinslocaties en vrijheidsbeperkende locaties) naar verblijfsduur in 2017 en 2018 (bron: COA; peildatum 31 december 2018 en 2019)

Vergunninghouders in opvang	
2017	8.780
2018	4.600
% verschil	↓48%

Tabel 3.11 Bezetting vergunninghouders in de centrale opvang (bron: COA; peildatum 31 december 2018 en 2019)

De asielprocedure brengt verplaatsingen of verhuizingen met zich mee voor de betrokken vreemdelingen. Ook vinden er verhuizingen plaats op eigen verzoek van de vreemdeling. In onderstaande tabel worden de verhuisbewegingen weergegeven van minderjarige kinderen die onderdeel zijn van een gezin. De verplaatsing van de centrale ontvangstlocatie (COL) naar de procesopvanglocatie (POL) en de verplaatsingen naar een asielzoekerscentrum zijn onderdeel van de procedure en worden daarom in onderstaande aantallen niet meegenomen.

	Totaal aantal verhuizingen	Op eigen verzoek	Op initiatief COA	Sluiting centrum	Gedwongen
2017	3.260	1.220	1.370	650	20
2018	2.930	980	1.470	450	30
% verschil	↓10%	↓20%	↑8%	↓31%	↑50%

Tabel 3.12 aantal verhuisbewegingen van minderjarige kinderen die onderdeel zijn van een gezin. (bron: COA)

Gedwongen betekent in dit geval een 'niet vrijwillige overplaatsing': Het COA heeft op basis van de Rva (Regeling verstrekking asielzoekers) de bevoegdheid om bewoners/asielzoekers door en over te plaatsen. Deze bevoegdheid wordt soms gebruikt om spanningen in een locatie te voorkomen. Wanneer bemerkt wordt dat binnen een groep bewoners de spanning oploopt kan het verstandig zijn om een bewoner, bijvoorbeeld die asielzoeker die een grote (negatieve) invloed heeft op de andere bewoners naar een andere locatie over te plaatsen. Daarnaast wordt bij een overlast veroorzakende situatie, waarbij als maatregel een gedwongen verhuizing wordt opgelegd, de 'dader' naar een andere locatie overgeplaatst.

Het totaal aantal verhuisbewegingen van gezinnen met minderjarige kinderen is gedaald ten opzichte van 2017. Deze daling vindt zijn oorzaak enerzijds in het feit dat er minder bewegingen plaatsvonden op eigen verzoek van de betrokkenen, alsmede dat er minder verhuizingen noodzakelijk waren als gevolg van sluitingen van centra. Het aantal verhuisbewegingen op initiatief COA is gestegen.

3.2.5 Asielinstroom in de Europese Unie van januari tot en met november 2018¹¹

De 28 EU-lidstaten hebben in de periode januari-november 2018 bijna 600.000 asielaanvragen geregistreerd. In deze periode zijn ook 52.370 asielaanvragen ingetrokken. Dit aantal kan niet zonder meer afgetrokken worden van de geregistreerde asielaanvragen, maar het geeft wel aan dat er rekening moet worden gehouden met dubbeltellingen.

In deze periode voert Duitsland (1) de lijst aan van de landen met het hoogste aantal asielaanvragen met een aandeel van 30%, gevolgd door Frankrijk (2), Griekenland (3), Spanje (4), Italië (5), Verenigd Koninkrijk (6), Nederland (7), België (8), Zweden (9) en Oostenrijk (10).

Duitsland (36.340) en Italië (10.200) registreerden in deze periode de meeste intrekkingen.

Opvallende stijgers in de periode januari-november 2018 ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar zijn onder andere Slovenië (+107%) en Cyprus (+67)%, maar dat betreft relatief lage aantallen. Bij Spanje (van 31.710 in 2017 naar 49.720 in 2018) en Frankrijk (van 89.630 naar 107.760) gaat het om hogere aantallen.

Opvallende dalers zijn onder andere Italië (-59%) en Duitsland (-17%).

Nederland registreerde een stijging van 31%. De gemiddelde daling over alle lidstaten was -11%. De meest voorkomende herkomstnationaliteiten in de periode januari-november 2018 voor de gehele EU zijn: Syrië (13%), Afghanistan (7%), Irak (7%), Pakistan (4%), Iran (4%), Nigeria (4%) en Turkije (4%).

In de periode januari-november 2018 ontving Cyprus de meeste asielaanvragen per 1.000 inwoners (8,27), gevolgd door Griekenland (5,74), Malta (4,24) en Luxemburg (3,47). In dezelfde periode ontving Nederland 1,28 asielaanvragen per 1.000 inwoners. Het EU-gemiddelde was 1,15. Nederland staat hiermee op de elfde plaats.

¹¹ Nog niet alle lidstaten hadden op de peildatum de cijfers over december 2018 beschikbaar.

EU-lidstaat	Aantal asiel- aanvragen	% asiel v/h totaal	Aantal inwoners	Asiel- aanvragen per 1.000 inwoners
Duitsland	173.640	29,40%	82.521.655	2,10
Frankrijk	107.760	18,25%	66.989.085	1,61
Griekenland	61.760	10,46%	10.768.195	5,74
Spanje	49.720	8,42%	46.528.025	1,07
Italië	51.050	8,64%	60.589.445	0,84
Verenigd Koninkrijk	34.045	5,76%	65.808.575	0,52
Nederland	21.945	3,72%	17.081.510	1,28
België	21.280	3,60%	11.351.730	1,87
Zweden	19.760	3,35%	9.995.155	1,98
Oostenrijk	12.515	2,12%	8.772.865	1,43
Cyprus	7.065	1,20%	854.800	8,27
Finland	4.035	0,68%	5.503.300	0,73
Polen	3.840	0,65%	37.972.965	0,10
Ierland	3.325	0,56%	4.784.385	0,69
Denemarken	3.040	0,51%	5.748.770	0,53
Slovenië	2.720	0,46%	2.065.895	1,32
Bulgarije	2.245	0,38%	7.101.860	0,32
Luxemburg	2.050	0,35%	590.665	3,47
Roemenië	1.965	0,33%	19.644.350	0,10
Malta	1.950	0,33%	460.300	4,24
Tsjechië	1.530	0,26%	10.578.820	0,14
Portugal	1.165	0,20%	10.309.575	0,11
Kroatië	765	0,13%	4.154.215	0,18
Hongarije	635	0,11%	9.797.560	0,06
Litouwen	375	0,06%	2.847.905	0,13
Letland	170	0,03%	1.950.115	0,09
Slowakije	160	0,03%	5.435.345	0,03
Estland	90	0,02%	1.315.635	0,07
Totaal	590.600	100%	511.522.670	1,15

Tabel 3.13: Totaal aantal door derdelanders ingediende asielaanvragen in de EU (januari 2018 tot en met november 2018). Bron: Eurostat 14/02/2019.

3.3 Incidentenoverzicht COA-locaties

3.3.1 Inleiding

Dit overzicht betreft alle door COA geregistreeerde incidenten op opvanglocaties van het COA voor de periode van 1 januari 2018 tot en met 31 december 2018. Daarnaast bevat dit overzicht de gegevens van politie en OM omtrent geregistreeerde incidenten van asielzoekers die in deze periode –geheel of gedeeltelijk- in een COA-locatie verbleven en die als verdachte van een misdrijf zijn aangemerkt en/of zijn veroordeeld.

In voorgaande jaren werd inzicht gegeven in het aantal incidenten op en rondom COA-locaties. Dit jaar vindt een verbreding plaats en worden ook de strafbare feiten gepleegd door asielzoekers buiten de COA-locaties inzichtelijk. Zo wordt een beter, completer en meer actueel beeld geschetst van het aantal verdachte en veroordeelde COA-bewoners en problematiek die dat met zich meebrengt.

3.3.2 Overzicht door COA geregistreeerde incidenten

	2017	2018
GEMIDDELDE BEZETTING	23.150	21.180
Suicide bewoner COA-opvanglocatie	<5	5
Verbale suïcidedreiging bewoner op COA-opvanglocatie	1.070	1.090
Zelfbeschadiging bewoner op COA-opvanglocatie	640	570
Overtreden van COA-huisregels	6.680	7.460
Agressie en geweld tegen personen Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen: 1. Non-verbaal: Agressieve houding of gebaren 2. Verbaal: Schelden, dreigen met woorden 3. Fysiek: Slaan, schoppen, trappen e.d.	3.410 Waarvan: non verbaal 380 verbaal 1.550 fysiek 1.490	4.240 Waarvan: non verbaal 580 verbaal 2.140 fysiek
Totaal	11.820	13.350

Tabel 3.14 Meldingen geregistreerd door COA (Bron: COA)

Een eerste vergelijking van het aantal geregistreeerde incidenten¹² in 2018 met de cijfers van 2017 laat zien dat het aantal door het COA geregistreeerde incidenten is toegenomen. De gemiddelde bezetting is in 2018 ten opzichte van 2017 met 8,5 % afgenomen, het aantal incidenten is in 2018 ten opzichte van het jaar ervoor 13 % hoger.

De stijging van het aantal incidenten is onder meer gelegen in een toename van het aantal geregistreeerde overtredingen van COA-huisregels. Ook is een toename te zien van de verbale en non-

¹² Een incident is een gebeurtenis die een lichamelijke of geestelijke impact kan hebben op een medewerker of een gebeurtenis die van invloed kan zijn op de algehele bedrijfsvoering. Een incident is daarmee een ongewenste gebeurtenis die het COA voor haar medewerkers zoveel mogelijk wil voorkomen door middel van beleid, trainingen, opleidingen en risico analyses.

Ter adstructie: een overtreding van een huisregel is voor het COA een incident dat geregistreeerd moet worden. Niet voor iedere overtreding van een huisregel is te stellen dat dit 'een lichamelijke of geestelijke impact kan hebben', maar is het veeleer als een ongewenste gebeurtenis te beschouwen.

verbale agressie en geweld tegen personen. Het aantal incidenten waarbij sprake was van non-verbale agressie is bijvoorbeeld met meer dan 50 % gestegen. Het aantal incidenten waarbij sprake is geweest van fysiek geweld is in aantal nagenoeg gelijk gebleven.

Een verklaring voor de toename van het aantal incidenten is de toename van de groep asielzoekers met een niet kansrijke asielaanvraag (behandeld in de sporen voor personen afkomstig uit een veilig land of met een Dublinindicatie). Deze personen vormen een substantieel deel van de asielinstroom¹³. De praktijk wijst uit dat overlastgevers vaak uit deze groepen afkomstig zijn: uit de door het COA geregistreerde incidenten blijkt dat in ongeveer eenderde van het aantal situaties van overlast en het aantal incidenten sprake is van asielzoekers uit deze groep. De toename van deze groep asielzoekers in de opvang vormt aldus, ondanks dat sprake is van een licht dalende gemiddelde bezetting, een verklaring voor de toename van het aantal incidenten.

3.3.3. Overzicht van geregistreerde incidenten waarbij asielzoekers als verdachte van een misdrijf zijn aangemeld

In de periode van 1 januari 2018 tot en met 31 december 2018 zijn door de politie 4600 incidenten¹⁴ geregistreerd. Het gaat daarbij om asielzoekers, die in deze periode –geheel of gedeeltelijk– in een COA-locatie verbleven. Een door de politie geregistreerd incident kan een of meerdere asielzoekers betreffen, eenzelfde asielzoeker kan ook bij meerdere incidenten betrokken zijn. Een vergelijking met 2017 en eerdere jaren is niet te maken nu onderstaand overzicht andere gegevens bevat dan de voorgaande jaren.

In onderstaande tabel is de top 10 opgenomen.

		2018
1	Winkeldiefstal	2030
2	Zakkenrollerij/tassenrollerij	250
3	Eenvoudige mishandeling	250
4	bedreiging	240
5	Vernieling overige objecten	200
6	Overige (eenvoudige) diefstal	180
7	Heling	160
8	Gekwalificeerde diefstal in/uit	120
9	Diefstal fiets	90
10	Belediging	80
	Overige	1000
	Totaal	4600

Tabel 3.15 aantal geregistreerde incidenten (Bron: politie)

De overige 1000 incidenten omvatten een veelheid van andere soorten misdrijven, die voorkomen variërend van enkele tientallen malen tot een enkele keer.

3.3.4 Overzicht van door OM in behandeling genomen zaken en afdoening daarvan

Van de 4600 incidenten die de politie in 2018 heeft geregistreerd is door het OM nagegaan hoeveel daarvan in behandeling zijn genomen en op welke wijze deze zijn afgedaan.

¹³ Kamerstukken II, 2017/18, 19637, nr. 2391

¹⁴ Een incident is een geregistreerd misdrijf.

Ten aanzien van strafbare feiten is het onmogelijk alle meldingen en aangiften bij de politie te laten uitmonden in een vervolging of een veroordeling. De strafrechtketen is ingericht als een selectieve keten waarin vele beslismomenten van invloed zijn op de uitkomst. In iedere stap van het proces worden afgewogen keuzes gemaakt, bijvoorbeeld of de melding of aangifte een strafbaar feit betreft, of er voldoende bewijs is om een vervolging in te stellen, of er een dader bekend is, toepassing van het opportuniteitsbeginsel (ernst van strafbare feit, te verwachten effect van straf of maatregelen, capaciteit) en snelheid van rechtspleging (politietransactie, ZSM, OM-afdoening).

Het betreft 1710 unieke personen die worden verdacht van het plegen van in totaal 2610 misdrijven¹⁵.

Het gaat in bijna driekwart (72%) van de 2610 feiten om eenvoudige diefstal en dan vooral (50%) om winkeldiefstal. Voor het overige komen eenvoudige mishandeling, vernieling, bedreiging, belediging en huisvredebreuk meer dan incidenteel voor; zie tabel.

Artikel WvSr	omschrijving	percentage
310	eenvoudige diefstal ¹⁶	72%
300	eenvoudige mishandeling	5%
350	vernieling	5%
285	bedreiging	4%
266	belediging	2%
138	huisvredebreuk	2%
overig		10%

Tabel 3.16 aantal misdrijven (bron OM)

De strafbare feiten zijn door het OM in de meeste gevallen (78%) afgedaan met een dagvaarding en 8% van de verdachten krijgt te maken met een transactie, strafbeschikking of voorwaardelijk sepot. Van 12 % wordt de zaak onvoorwaardelijk geseponeerd. In 3% is de zaak afgedaan op andere gronden of nog niet afgedaan. Een deel van de gedagvaarde zaken is inmiddels door de rechter in eerste aanleg afgedaan: 93 % van de berechte verdachten is schuldig bevonden; 5 % is vrijgesproken of ontslagen van rechtsvervolging. In 2% van de gevallen heeft de rechter de dagvaarding nietig verklaard of gevoegd met een andere zaak.

Bijna de helft van de verdachten bij de politie en het OM zijn afkomstig uit Algerije en Marokko. Op afstand volgen onderdanen uit Libië en Tunesië.

3.3.5 Overzicht intrekkingen, weigeringen en vertrek uit Nederland

Voor de volledigheid informeer ik u ook over het totaal aantal ingetrokken en/of geweigerde vergunningen van (toegelaten) asielzoekers op grond van

¹⁵ Het verschil tussen de cijfers van de politie en het OM met betrekking tot de misdrijven is vooral toe te schrijven aan de omstandigheid dat niet alle aangehouden verdachten door het OM worden geregistreerd. Als op voorhand blijkt dat er onvoldoende bewijs is, volgt een technisch sepot. De zaak wordt dan niet vastgelegd in de bronssystemen van het OM en krijgt geen parketnummer.

¹⁶ Eenvoudige diefstal:

Artikel 310 WvSr:

Hij die enig goed dat geheel of ten dele aan een ander toebehoort wegneemt, met het oogmerk om het zich wederrechtelijk toe te eigenen, wordt, als schuldig aan diefstal, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van de vierde categorie.

veroordelingen door de rechter of een gevaar voor de openbare orde. Deze aantallen worden vanaf februari 2016 geregistreerd en zijn niet gerelateerd aan de incidenten uit deze rapportage. De aantallen hebben immers betrekking op strafbare feiten die in de voorgaande jaren hebben plaatsgevonden.

Ik hecht eraan in dit verband te benadrukken dat tot weigering of intrekking van een verblijfsvergunning wordt overgegaan indien het een asielzoeker betreft die in aanmerking zou kunnen komen voor verblijf maar dit vanwege gevaar voor de openbare orde dat niet krijgt. De eerder genoemde groep asielzoekers met een niet kansrijke asielaanvraag (behandeld in de sporen voor personen afkomstig uit een veilig land of met een Dublinindicatie) komen in deze cijfers dus niet voor.

	2017	2018
Intrekkingen /Weigeringen	90	45
Vertrek uit Nederland ¹⁷	10	5

Tabel 3.17
Intrekkinge

n/weigeringen en vertrek uit Nederland. (Bron: IND en DT&V)

¹⁷Tegen de veroordeling en tegen de beslissing tot het intrekken of weigeren van een verblijfsvergunning kunnen rechtsmiddelen aangewend worden. Dat maakt dat personen in afwachting van de uitkomst van ingestelde procedures Nederland niet onmiddellijk verlaten en dat niet alle intrekkingen in stand blijven. Ook kan het zijn dat personen gedurende meerdere jaren in strafrechtelijke detentie verblijven waardoor vertrek uit Nederland (nog) niet aan de orde is.

4 Geweigerd aan de grens

4.1 Wat gebeurt er met toegangsgeweigerden?

Personen die het Schengengebied via Nederland willen in- of uitreizen passeren een grensdoorlaatpost en ondergaan een persoonscontrole om vast te stellen of zij aan de toegangsvoorwaarden voldoen zoals vastgesteld in de Schengengrenscore. Deze grenscontrole wordt uitgevoerd door de KMar of, in het havengebied Rotterdam, door de Zeehavenpolitie (ZHP).

Naast het uitvoeren van persoonscontroles op de doorlaatposten bewaken de KMar en de ZHP het gehele Schengen-buitengrensgebied, dat bestaat uit de maritieme kuststrook, haventerreinen en luchthavens, teneinde illegale grensoverschrijding en criminaliteit buiten de doorlaatposten te voorkomen en te bestrijden. Als een persoon de toegang wordt geweigerd, heeft hij in beginsel de verplichting direct terug te keren naar het land van vertrek, het land van herkomst of een ander land waar de toegang is gewaarborgd.

De groep toegangsgeweigerden valt uiteen in de volgende categorieën:

- Vreemdelingen die direct na weigering terugreizen op een claim bij de aanvoerende luchtvaartmaatschappij of rederij.
- Vreemdelingen die terugkeren na afhandeling van een strafrechttraject. Indien sprake is van een straf van langer dan vier maanden, dan draagt de KMar de zaak over aan de DT&V.
- Vreemdelingen die direct na aankomst aan de buitengrens te kennen geven een asielaanvraag in te willen dienen. De KMar/ZHP draagt hun zaak over aan de IND.¹⁸ Als na de grensprocedure nog nader onderzoek nodig is, worden zij toegelaten tot het grondgebied. Voor gezinnen met minderjarige kinderen, die te kennen geven een asielaanvraag in te dienen geldt een aparte werkwijze. Zij krijgen aan de grens een gezinsscreening¹⁹. Indien uit de gezinsscreening blijkt dat er geen sprake is van een ongeloofwaardige familieband, dan wel van vermoedens van kindersmokkel, mensenhandel of signalen van schending van de openbare orde, worden zij toegelaten tot het grondgebied en doorverwezen naar het aanmeldcentrum in Ter Apel om de asielprocedure te doorlopen. In

¹⁸ Vanaf 20 juli 2015 is de herziene procedurerichtlijn van kracht waarbij de toegangsgeweigering in geval van een asielaanvraag wordt uitgesteld.

¹⁹ De grensscreening wordt sinds 1 september 2014 uitgevoerd, Tweede Kamer 2013-2014, 19 637, nr. 1827)

geval van (een vermoeden van) mensenhandel worden de gestelde ouders in grensdetentie geplaatst en worden de minderjarige kinderen onder voogdij geplaatst. Alleenstaande minderjarige asielzoekers worden nooit in grensdetentie geplaatst.

- Vreemdelingen voor wie directe terugkeer niet mogelijk is en die geen asielaanvraag doen. De KMar/ZHP draagt hun zaak over aan de DT&V. De KMar en de DT&V hebben specifieke afspraken gemaakt over, onder andere, vreemdelingen zonder geldige reispapieren, vreemdelingen met medische problematiek of alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV's) (deze categorie is niet opgenomen in tabel 4.1).

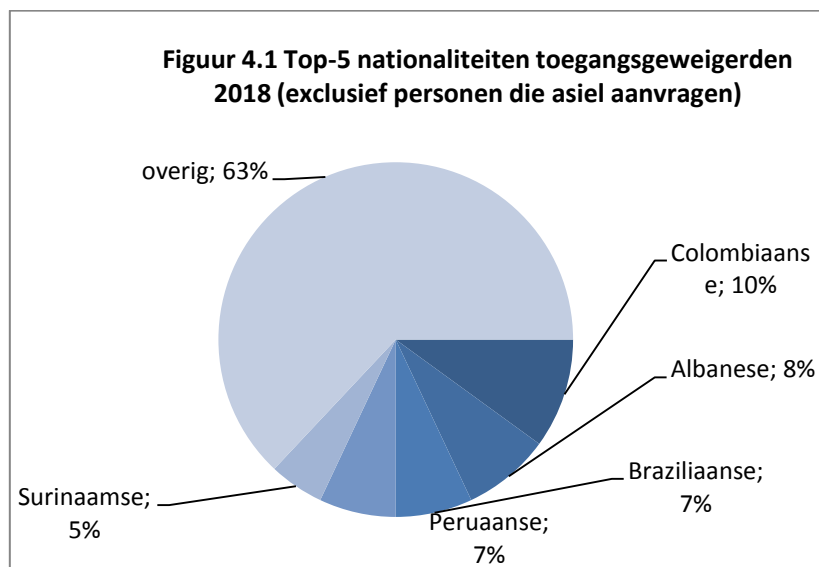
4.2

Kerncijfers

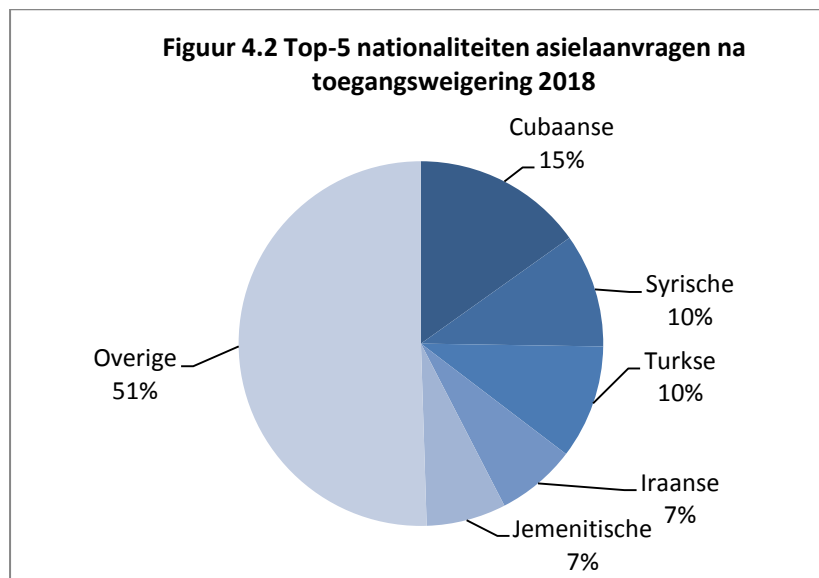
	Instroom	Afhandeling	
	Toegangsgeweigerden	Direct terug	Asielaanvraag
2017	3.230	2.450	820
2018	3.400	2.500	860
% verschil	↑5%	↑2%	↑5%

Tabel 4.1 Aantallen in- en uitstroom, uitgesplitst naar soort afhandeling (bron: KMar/ZHP)

Het aantal toegangsgeweigerden steeg met 5% in vergelijking met 2017. Het aantal personen dat direct is teruggestuurd is direct gerelateerd aan het aantal toegangsgeweigerden. Een toegangsgeweigerde wordt in principe direct teruggestuurd naar het land van herkomst, tenzij asiel wordt aangevraagd. Het aantal toegangsgeweigerden dat een asielaanvraag indient is gestegen.

Figuur 4.1 Top-5 nationaliteiten toegangsgeweigerden 2018 (exclusief personen die asiel aanvragen) (bron: KMar/ZHP)

Figuur 4.2 Top-5 nationaliteiten asielaanvragen na toegangsweigering 2018 (bron: KMar/ZHP)

Figuur 4.1 geeft de top-5 nationaliteiten weer voor de categorie 'reguliere weigering'. Dit zijn alle geweigerde vreemdelingen, uitgezonderd die vreemdelingen die direct aansluitend asiel aanvragen. Van deze laatste groep is in figuur 4.2 de top-5 nationaliteiten gegeven.

5 Toezicht op legaal verblijf

5.1 Hoe verloopt het proces van toezicht tot vertrek?

De Politie en de KMar voeren toezichtstaken uit in het kader van het bestrijden van

illegaliteit in de vorm van binnenlands toezicht. Dit betreft ook (mobiel) toezicht nabij de binnengrenzen en (mobiel) toezicht op de haventerreinen. Binnenlands vreemdelingentoezicht is bedoeld om (on)rechtmatigheid van een verblijf vast te stellen. Hiertoe kunnen personen worden staande gehouden en kan een identiteitsonderzoek worden verricht.

Als een persoon onrechtmatig in Nederland verblijft, moet hij vertrekken. Dat kan direct na het vaststellen van het onrechtmatig verblijf, maar vreemdelingen kunnen ook een toezichtsmaatregel opgelegd krijgen. De Politie en de KMar dragen de dossiers over aan de DT&V. In het uiterste geval kan de vreemdeling in bewaring gesteld worden. DJI draagt zorg voor de personen in vreemdelingenbewaring en de DT&V regisseert het vertrek uit Nederland. De vreemdelingen in bewaring kunnen beroep aantekenen bij de rechtbank tegen hun inbewaringstelling en hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Tevens kan beroep ingesteld worden bij de rechtbank tegen de voortduring van de bewaring en de eventuele verlenging van de bewaring.

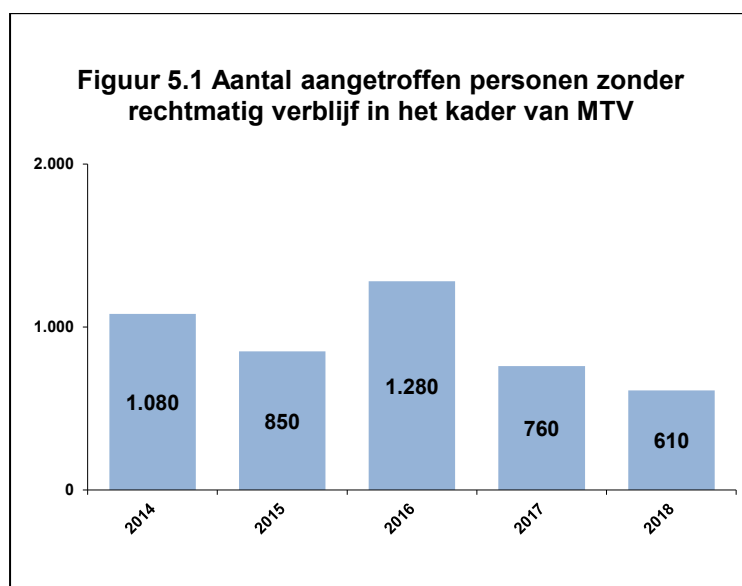
5.2 Kerncijfers

5.2.1 Mobiel Toezicht Veiligheid KMar

De KMar controleert steekproefsgewijs, op basis van informatie of ervaringsgegevens, personen nabij de binnengrenzen van het Schengengebied (Mobiel Toezicht Veiligheid of MTV). Het aantal uitgevoerde controles is afgenomen ten opzichte van 2017.

	Aantal persoonscontroles	Aangetroffen personen zonder rechtmatig verblijf
2017	149.230	760
2018	116.700	610
% verschil	↓22%	↓20%

Tabel 5.1 Persoonscontroles in het kader van Mobiel Toezicht Veiligheid (MTV)(bron: KMar)

Figuur 5.1 Aantal aangetroffen personen zonder rechtmatig verblijf in het kader van MTV per jaar 2013-2018 (bron: KMar)

Vreemdelingen zonder rechtmatig verblijf die de KMar in het kader van MTV aantreft krijgen toezichtsmaatregelen opgelegd. Van de toezichtsmaatregelen is vreemdelingenbewaring het uiterste middel; lichtere maatregelen worden indien mogelijk opgelegd. Daar waar mogelijk reizen vreemdelingen onder toezicht terug naar Duitsland of België (zie tabel 5.4)

De MTV-inzet langs de Belgische en Duitse grens is gedurende heel 2018 uitgevoerd op hetzelfde geëxtensiveerde niveau dat sinds medio 2017 is ingezet. Dit is het gevolg van aanhoudende prioritering van KMar-inzet aan de Schengenbuitengrenzen.

Hierdoor zijn het aantal controles en het aantal aangetroffen personen sterk gedaald. Dezelfde verklaring is van toepassing op de dalende resultaten in tabel 5.2.

	Niet aantoonbaar vertrek (aanzegging tot vertrek na MTV)	Aantoonbaar gedwongen vertrek
2017	230	210
2018	150	180
% verschil	↓33%	↓15%

Tabel 5.2 Vertrek na aantreffen zonder rechtmatig verblijf (bron: KMar)

5.2.2 Binnenlands vreemdelingtoezicht

De Politie houdt toezicht door onder andere het uitvoeren van persoons- en objectgerichte controles. Voor deze controles geldt de volgende prioritering:

- Criminele vreemdelingen (al dan niet illegaal);
- Vreemdelingen die de openbare orde verstoren of anderszins overlast veroorzaken;
- Uitgeprocedeerde en/of illegaal verblijvende vreemdelingen die geen overlast veroorzaken en/of crimineel zijn.

De persoons- en objectgerichte controles kunnen onder andere aanleiding geven om een identiteitsonderzoek uit te voeren. De Politie kan naar aanleiding daarvan de vreemdeling een toezichtmaatregel opleggen ter fine van zijn of haar vertrek, indien na een identiteitsonderzoek blijkt dat een vreemdeling geen rechtmatig verblijf in Nederland heeft, of dat de identiteit en/of nationaliteit van de vreemdeling nog niet vastgesteld kan worden.

	Aantal objectgerichte controles	Aantal persoonsgerichte controles	% aangetroffen bij persoonscontroles
2017	1.260	2.710 ²⁰	20%
2018	1.350	4.240	19%
% verschil	↑7%	↑56%	↓1%

Tabel 5.3 Objectgerichte controles, persoonsgerichte controles door de Afdeling Vreemdelingen, Identiteit en Mensenhandel (AVIM) en % aangetroffen bij persoonscontroles (bron: NP)

²⁰ Cijfers gecorrigeerd t.o.v. RVK over 2017

De Politie legt toezichtsmaatregelen op aan vreemdelingen die onrechtmatig in Nederland verblijven. Van de toezichtsmaatregelen is vreemdelingenbewaring het ultimatum remedium; lichtere maatregelen worden opgelegd indien mogelijk.

Een belangrijke indicator voor de opbrengst van het vreemdelingentoezicht is onder andere het aantal van daaruit gestarte terugkeertrajecten. De Politie registreerde in 2018 onderstaande resultaten.

- 2.740 overdrachtdossiers aan de DT&V als gevolg van maatregelen van bewaring of vanwege strafrechtelijke detentie (VRIS);
- 280 periodieke meldplichten met een overdrachtdossier aan DT&V;
- 20 overdrachtdossiers aan DT&V zonder meldplicht;²¹
- 880 terugkeerbesluiten zonder overdrachtdossier aan DT&V;²²
- 640 bevelen terugkeerstaat EU lidstaat.²³

5.2.3 Vreemdelingenbewaring

Vreemdelingenbewaring vindt plaats op basis van artikel 6 Vw2000, bij toegangswegering van een vreemdeling aan de grens (grensdetentie) of op basis van artikel 59, artikel 59a Vw2000 (Dublin) of artikel 59b (asielzoekers), wanneer een vreemdeling in Nederland wordt aangetroffen zonder rechtmatig verblijf. De groep vreemdelingen in bewaring op basis van onrechtmatig verblijf is het grootst.

	Instroom vreemdelingenbewaring	Aandeel Inbewaringstelling na ID-onderzoeken NP	Aandeel Inbewaringstelling na MTV-controle ²⁴	Instroom AMV's
2017	3.180	2.040	330	50
2018	3.510	2.310	280	40
% verschil	↑10%	↑13%	↓14%	↓4%

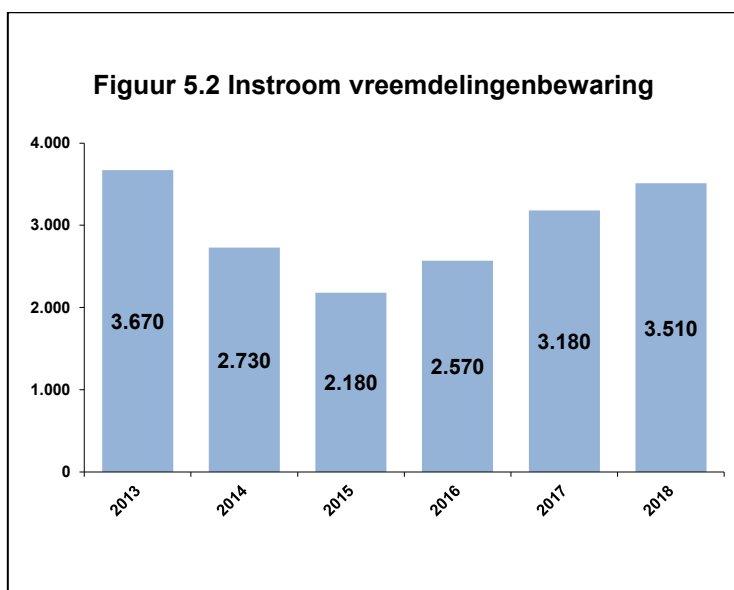
Tabel 5.4 Instroom vreemdelingenbewaring (bron: DJI/NP/KMar)

²¹ Hieronder vallen bijvoorbeeld gezinnen met schoolgaande kinderen en vaste verblijfplaats die de Politie goed in beeld heeft. Door de overdracht aan DT&V kunnen vertrekgesprekken worden gestart. Indien betrokkenen zich onttrekken aan terugkeergesprekken dan kan alsnog een meldplicht worden opgelegd.

²² Dit betreft de doelgroep die reisdocumenten heeft en die vrijwillig terug kan keren. Deze categorie omvat zowel aantoonbaar vertrek (via de luchthaven) als niet-aantoonbaar vertrek (via de oostelijke en zuidelijke landsgrenzen), in de cijfers van de Politie is daarin geen onderscheid te zien.

²³ Dit betreffen vreemdelingen met een verblijfsrecht in een andere EU lidstaat maar die geen rechtmatig verblijf (meer) hebben in Nederland.

²⁴ Dit betreft het resultaat van MTV en is dus exclusief toegangswegering

Figuur 5.2 Instroom vreemdelingenbewaring per jaar 2013-2018 (bron: DJI)

Deze rapportageperiode is de instroom in vreemdelingenbewaring opnieuw gestegen ten opzichte van dezelfde periode. De top 3 landen van waaruit vreemdelingen instromen in vreemdelingenbewaring zijn Albanië (22%), Marokko (12%) en Algerije (9%). Dit geldt ook voor de AMV'ers, Albanië (20%), Algerije (20%) en Marokko (16%).

Uitstroom vreemdelingenbewaring		Bezetting op peildatum.
2017	3.120	430 ²⁵
2018	3.560	370
% verschil	↑14%	↓14%

Tabel 5.5 Uitstroom en bezetting vreemdelingenbewaring inclusief detentiecentra op peildata 1 januari 2018 en 1 januari 2019 (bron: DJI)

	Uitstroom Bewaring o.b.v. artikel 59	Uitstroom Bewaring o.b.v. artikel 6
< 3 maanden	2.610	380
3-6 maanden	450	20
> 6 maanden	100	10

Tabel 5.6 Het aantal uitgestroomde vreemdelingen uit bewaring, uitgesplitst naar bewaringsduur in 2018 (bron: DJI)

²⁵ Cijfer gecorrigeerd t.o.v. RVK 2017.

6 Vertrek

6.1 Vertrek in beeld

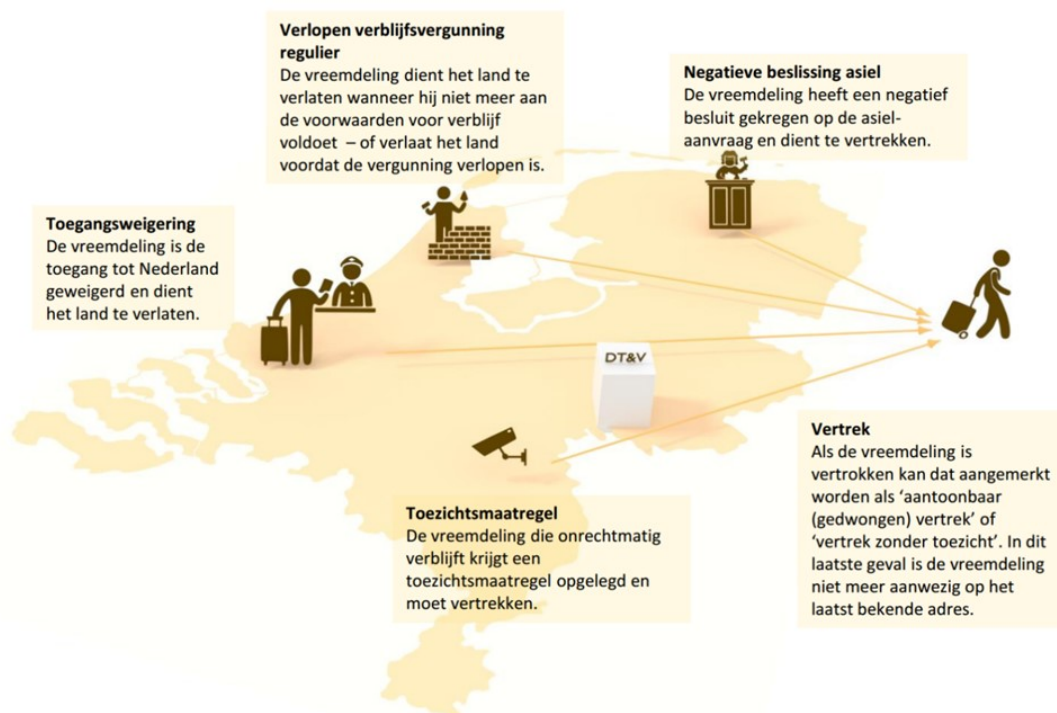
Wanneer een vreemdeling geen rechtmatig verblijf in Nederland (meer) heeft, is vertrek de volgende stap. In het vertrekproces komen toegang, toezicht, en toelating (regulier en asiel) samen.

Onder 'vertrek' verstaat de Vreemdelingenketen het volgende:

Aantoonbaar vertrek: de vreemdeling is daadwerkelijk vertrokken. Hieronder valt zowel zelfstandig vertrek onder toezicht als gedwongen vertrek:

Zelfstandig vertrek onder toezicht is het zelfstandig ondersteund vertrek van een vreemdeling, al dan niet vanuit de alternatieve toezichtmaatregelen of vreemdelingenbewaring, naar het land van herkomst dan wel een derde land waar de toegang is gewaarborgd.

Gedwongen vertrek is het vertrek van niet (meer) rechtmatig in Nederland verblijvende vreemdelingen met behulp van de sterke arm. Zelfstandig vertrek zonder toezicht: De vreemdeling is niet meer aanwezig op het laatst bekende adres, maar het daadwerkelijke vertrek is niet aantoonbaar. Gedacht kan worden aan een asielzoeker die zich niet meer beschikbaar houdt voor de meldplicht, een vreemdeling waarvan bij een adrescontrole blijkt dat hij of zij daar niet meer verblijft of een vreemdeling die een aanzegging heeft gehad Nederland te verlaten.

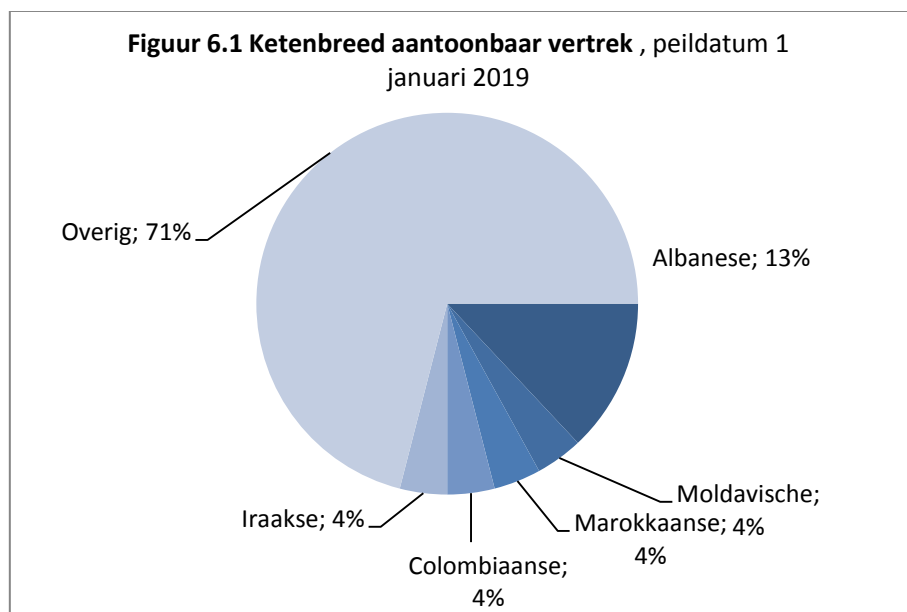
Kerncijfers

6.1.1 Ketenbreed vertrek

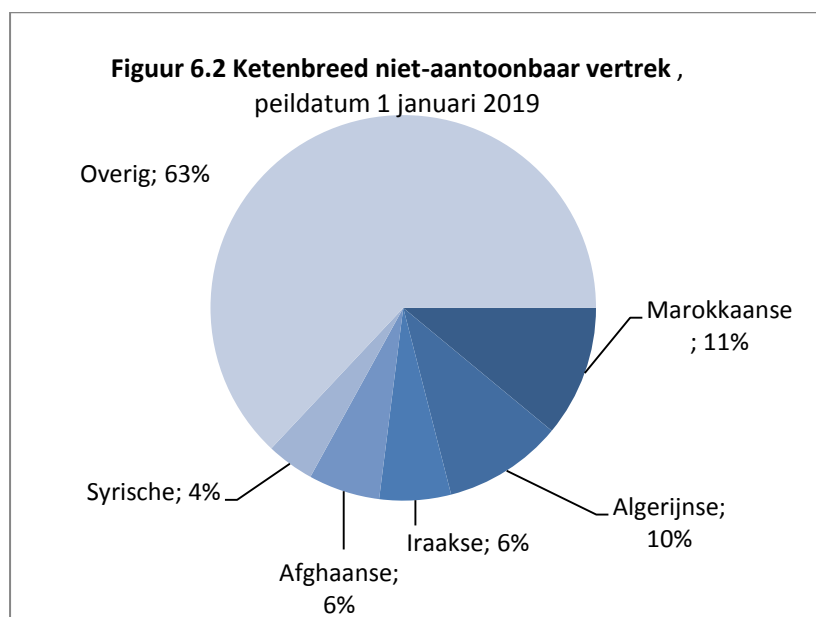
Het ketenbrede vertrek betreft het totaal aantal geregistreerde vreemdelingen dat is vertrokken. Deze uitstroom bestaat onder meer uit de afgehandelde vertrekzaken door de DT&V, vreemdelingen die met hulp van IOM vertrekken en vreemdelingen die na een weigering aan de grens of nadat ze zijn aangetroffen in het kader van vreemdelingentoezicht Nederland direct verlaten.

	Vertrek totaal	Waaronder aantoonbaar		Waaronder zelfstandig zonder toezicht
		Gedwongen	Zelfstandig	
2017	20.840	5.990	2.830	12.020
2018	21.410	5.900	3.480	12.030
% verschil	↑3%	↓2%	↑23%	↑0%

Tabel 6.1: Overzicht ketenbrede uitstroom uit terugkeerproces naar categorie (bron: KMI, peildatum 1 januari 2019)

Figuur 6.1 Top-5 ketenbreed aantoonbaar vertrek (bron: Ministerie van veiligheid & Justitie., peildatum 1 januari 2019)

Figuur 6.2 Top-5 ketenbreed zelfstandig vertrek zonder toezicht (bron: Ministerie van Veiligheid & Justitie, peildatum 1 januari 2019)

De verhouding tussen aantoonbaar vertrek en zelfstandig vertrek zonder toezicht was in 2018 44% aantoonbaar vertrek tegenover 56% vertrek zonder toezicht.

6.1.2 Vertrekcijfers DT&V

De Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) is verantwoordelijk voor zelfstandig en gedwongen vertrek van vreemdelingen die niet in Nederland mogen blijven. De DT&V krijgt met name zaken aangeleverd van de KMar, Politie en de IND voor het realiseren van vertrek.

	Instroom Totaal	Waaronder zaken van KMar	Waaronder zaken van Politie	Waaronder zaken van IND
2017	19.810	1.060	2.780	14.460
2018	19.000	1.080	3.160	13.000
% verschil	↓4%	↑1%	↑14%	↓10%

Tabel 6.2: Instroom DT&V (bron: DT&V)

	Vertrek totaal ²⁶	Waaronder aantoonbaar		Waaronder zelfstandig zonder toezicht
		Gedwongen	Zelfstan dig	
2017	15.340	2.740	3.460	9.140
2018	14.880	2.650	3.610	8.620
% verschil	↓3%	↓3%	↑4%	↓6%

Tabel 6.3: Uitstroom vertrekzaken DT&V (bron: DT&V)

De instroom in het terugkeerproces is gedaald ten opzichte van 2017 met ca 4%. De uitstroom van vertrekzaken is ca 3% lager dan in de vorige rapportageperiode. Binnen de categorie aantoonbaar vertrek is het percentage gedwongen vertrek gelijk gebleven (18%), terwijl het zelfstandig vertrek is gestegen van 23% naar 24%. Zoals in paragraaf 5.2.3 al is aangegeven is het aantal vreemdelingen dat in bewaring is gesteld ook in deze rapportageperiode weer gestegen. De effectiviteit van het vertrek vanuit bewaring is ook weer verbeterd. Het percentage aantoonbaar vertrek vanuit bewaring is in 2018 gestegen naar 74% ten opzichte van 73% in 2017.

6.1.3 Zelfstandig aantoonbaar vertrek met behulp van IOM

Onder andere de DT&V wijst vreemdelingen op de mogelijkheid tot vrijwillig vertrek, gefaciliteerd door IOM en op de herintegratieondersteuning die IOM of NGO's kunnen bieden. Het overgrote deel van het zelfstandig vertrek uit Nederland van de DT&V betreft vrijwillig vertrek met behulp van IOM en/of NGO's. IOM biedt, naast het faciliteren van vrijwillig vertrek, extra (herintegratie)ondersteuning aan individuen en gezinnen met een asielachtergrond, migranten met gezondheidsproblemen, slachtoffers van mensenhandel, niet-begeleide minderjarigen, migranten in een kwetsbare situatie vanwege illegaal verblijf en migranten in vreemdelingenbewaring.

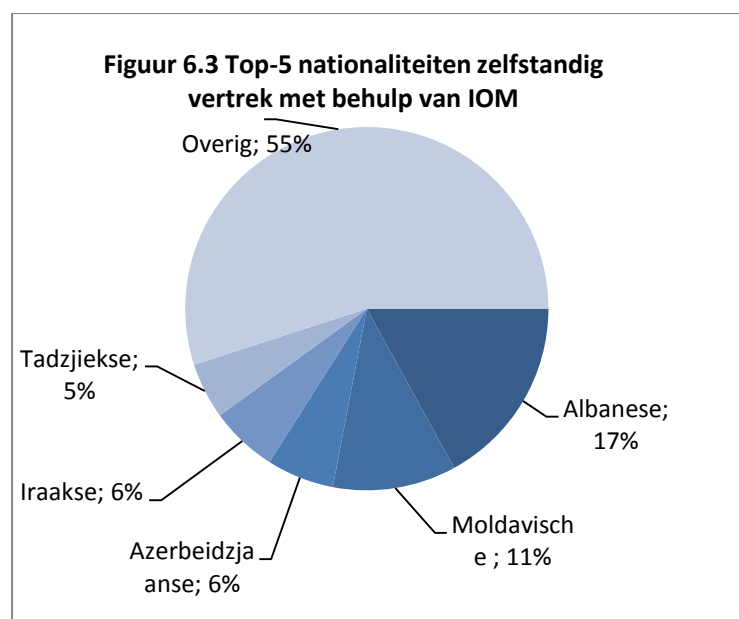
In 2018 heeft IOM aan 4.280 vreemdelingen informatie verstrekt over de ondersteuning bij vrijwillig vertrek. Het aantal nieuwe aanvragen bij IOM in 2018 steeg naar 3.350.

In 2018 zijn 2.150 personen met behulp van IOM vertrokken. In 2017 waren dat nog 1.530 personen. Van het totaal aantal vreemdelingen dat vertrok, had 68 procent een asielachtergrond, 4 procent een reguliere verblijfsachtergrond en 29 procent een illegale verblijfsachtergrond. In de top vijf nationaliteiten in het IOM-vertrek van 2018 is Albanië het sterkst vertegenwoordigd, gevolgd door Moldavië, Azerbeidzjan, Irak en Tadzjikistan. Na een evaluatie van de maatregel om per januari 2017 visumvrije landen uit te sluiten IOM terugkeerondersteuning, werd deze maatregel herzien en kwamen migranten uit visumvrije landen vanaf 1 juli 2018 weer in aanmerking voor IOM terugkeerondersteuning.

²⁶ Een deel van de uitstroom uit het vertrekproces van de DT&V stroomt opnieuw het toelatingsproces in omdat de betreffende vreemdeling een herhaalde aanvraag indient. Dit is niet opgenomen in tabel 6.3.

	Nieuwe aanvragen	Aantal personen vertrokken	Waaronder aantal vertrokken (ex-) asielzoekers
2017	2.360	1.530	1.110
2018	3.350	2.150	1.460
% verschil	↑42%	↑40%	↑31%

Tabel 6.4 Instroom en uitstroom vertrekzaken IOM(bron :IOM)

Figuur 6.3 Top-5 nationaliteiten zelfstandig vertrek met behulp van IOM 2018 (bron: IOM)

6.1.4 Onderdak

De vrijheidsbeperkende locatie (VBL) is een onderdaklocatie waar met vertrekplichtige vreemdelingen (op grond van een vrijheidsbeperkende maatregel) gewerkt kan worden aan vertrek. Voor (vertrekplichtige) gezinnen met minderjarige kinderen geldt dat zij in een gezinslocatie (GL) geplaatst kunnen worden totdat het vertrek is geëffectueerd, dan wel het jongste kind de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt.

	Gezinslocaties	Vrijheidsbeperkende locatie
1 januari 2018	1.770	210
1 januari 2019	1280	170
% verschil	↓28%	↓18%

Tabel 6.5 Aantal personen in gezinslocaties en vrijheidsbeperkende locatie per 1 januari 2018/1 januari 2019
(bron: COA)

6.2 Vreemdelingen in de Strafrechtsketen (VRIS)

VRIS staat voor vreemdeling in de strafrechtsketen. Het landelijk ketenprotocol VRIS beschrijft de werkafspraken die tussen de verschillende betrokken partijen gemaakt zijn met het oog op de afstemming tussen de vreemdelingen- en de strafrechtsketen.

De DT&V is onder andere belast met de terugkeer van vreemdelingen die veroordeeld zijn vanwege het plegen van een misdrijf. Uitgangspunt is dat criminele, illegaal in Nederland verblijvende vreemdelingen, na het uitzitten van hun straf Nederland aantoonbaar verlaten, bij voorkeur vertrekkend vanuit de strafrechtelijke detentie. Indien dit meer tijd vergt dan de beschikbare tijd binnen het strafrecht dan kan de vreemdeling in vreemdelingenbewaring worden gesteld aan het einde van zijn voorarrest of gevangenisstraf.

	Totaal vertrek Vris	Waaronder aantoonbaar vertrek
2017	1.150	890
2018	1.140	890

Tabel 6.6: Aantal vertrokken VRIS-ers (bron: DT&V)

Bijlage 1 Afkortingenlijst

AA	Algemene Asielprocedure
ACZ	Asielzoekerscentrum
AMV	Alleenstaande Minderjarige Vreemdeling
AVIM	Afdeling Vreemdelingen, Identiteit en Mensenhandel
Buza	Buitenlandse Zaken
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CBS	Centraal Bureau voor Statistiek
CO	Centrale Opvang
COA	Centraal Orgaan opvang asielzoekers
DGVz	Directeur-generaal Vreemdelingenzaken
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
DT&V	Dienst Terugkeer en Vertrek
EHRM	Europees Hof voor de Rechten van de Mens
EU	Europese Unie
GCA	Gezondheidscentrum Asielzoekers
GGV	Gesloten Gezinsvoorziening
HOvJ	Hulpofficier van Justitie
HRT	Herintegratie Regeling Terugkeer
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IOM	Internationale Organisatie voor Migratie
JJI	Justitiële Jeugdinrichting
KMar	Koninklijke Marechaussee
KMI	Ketenmanagementinformatie
MoMi	Modern Migratiebeleid
MTV	Mobiel Toezicht Veiligheid
MVV	Machtiging voorlopig verblijf
NGO	Niet-gouvernementele organisatie
NP	Nationale Politie
REAN	Return and Emigration of Aliens from the Netherlands
Rvdr	Raad voor de rechtspraak
RvS	Raad van State (de Afdeling)
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TEV	Toegang en Verblijf
TWV	Tewerkstellingsvergunning
TK	Tweede Kamer
UC	Uitzetcentra
VA	Verlengde Asielprocedure
Vb2000	Vreemdelingenbesluit 2000
VBL	Vrijheidsbeperkende Locatie
Vovo	Voorlopige voorziening
VP	Vreemdelingenpolitie
VRIS	Vreemdelingen In de Strafrechtketen
VV2000	Voorschrift Vreemdelingen 2000
VVA	Verblijfsvergunning Asiel (Bepaalde en Onbepaalde tijd)
VVR	Verblijfsvergunning Regulier (Bepaalde en Onbepaalde tijd)
Vw2000	Vreemdelingenwet 2000
Wav	Wet arbeid vreemdelingen
ZHP	Zeehavenpolitie